

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1

83. ÅRGANG

16. JANUAR

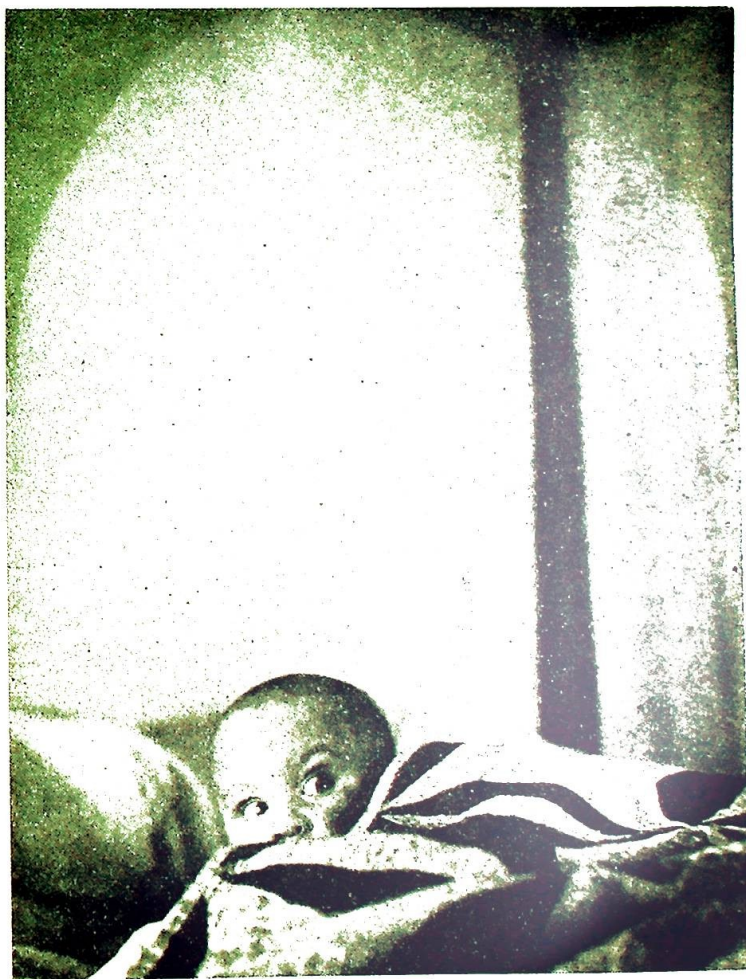
1 9 7 1

John Ryan

BAN THE
MISS
WORLD
CONTEST



"I pray you succeed because Sister Ludmilla Bonaventure here fancies her chances in 1971."



«— I ET SPINKELT,
MEN REELT HÅP»

(SIDE 6)

FEM ÅR EFTER VATIKAN

Kjære troende,

Omtrent samtidig med at dette første av syttiårene gikk til sin ende kunne vi feire et lite jubileum for en stor milepel i Kirkens historie: 5-års jubileet for Vatikan-konsilets avslutning. Senvinters 1965 kom konsilfedrene tent av optimisme tilbake til sine bispedømmer, rede til å ta fatt på gjennomføringen av det nærmest uoverskuelig program Konsilet hadde formet, med styrke i inspirasjonen fra de mange møter i Peterskirken. Langsomt, men sikkert, har reformprogrammet skredet frem. Skulle vi begynne å regne opp alt det som etterhvert er blitt gjennomført, tror jeg dere ville være enige i at store og vektige ting er skjedd, ting som tildels peker langt inn i fremtiden. På den annen side har det ikke vært til å unngå at mange er blitt usikre. Heraklitus' ærverdige utsagn: «Alt flyter» er omsider blitt gjeldende også for den katolske Kirke, hevdes det, ikke uten bitterhet. For Kirken hadde jo klart å holde seg hevet over brytninger og splid. Sannheten er heller den at det ikke er den katolske Kirke som er blitt usikker, det er katolske kristne som er blitt det. Den Kirke som Kristus grunnla på en klippe, på Peter og hans medapostler og på deres etterfølgere, står fremdeles like urokket. Men Vatikan-konsilet og det som fulgte har lært oss — eller burde ha lært oss — nødvendigheten av å ordne opp i våre egne begreper og skille langt klarere mellom essensielt og uforanderlig på den ene side og det som de forskjellige epoker har avleiret som tidsbestemte uttrykksformer på den annen.

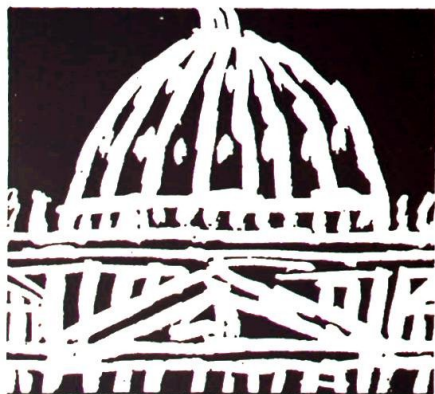
Vi kan her i Norge være takknemlige over at vi hittil er blitt spart for meget av det som i den vestlige verden har ført til langt radikalere og langt mere forvirrende tanke- og handlingsmønstre enn noe vi kjenner herhjemme. Jeg synes allikevel det er riktig å snakke åpent om disse ting, fordi det er bedre for alle å ha et våkent øye for det som skjer. Liten som verden er blitt, er det ikke lenger mulig å isolere seg.

Jeg brukte ordet usikkerhet. For mange har denne usikkerhet ført til en personlig krise. Vi opplever til og med at prester og ordenssøstre taper sitt kall av syne og går

tilbake på sine høytidelige løfter for å returnere til den verden de med så store ofre hadde gitt avkall på. Noen av dem erklærer at det som før stod for dem som en stor og edel oppgave etterhvert er blitt meningsløst. Er det Vatikan-konsilets skyld? Hva er skjedd?

Det synes meg feilaktig å betrakte krisen innen den katolske Kirke som et isolert fenomen. Den mentalitet det her dreier seg om er symptomatisk for den dyptgående uro som gjør seg gjeldende i hele vår vestlige sivilisasjon og som langsomt tok til etter at siste verdenskrigs oppbygningsperiode var overstått. Så lenge overmenneskelige anstrengelser var nødvendige for at en verden i ruiner kunne gjenoppstå og normaliseres, var det som oftest ikke overkommelig å reflektere noe særlig ut over denne innsats. Den utvilsomt kristne idealisme med hvilke mange mennesker skred til dette verk ble imidlertid langsomt uthulet og tapte i styrke alt ettersom forbruker- og konsum-mentaliteten tok mer og mer overhånd for tilsutt å bli et mål i seg selv. Jo mer vi har oppnådd å skape et service-konsumsammfunn, dess mer gapende og meningsløs blir den tomhet som dette system kamouflerer. Det som var middel er blitt til et mål i seg selv. Undrer vi oss over at det blir reagert? Undrer vi oss over at særlig de unge stritter imot og stiller oss nærgående spørsmål om meningen med den samfunnsform vi så stolte stiller dem i utsikt som arv? Ikke så sjelden presenteres denne arv som kristen. Ja, det hender at hele vår moderne vestlige sivilisasjon stolt presenteres som et produkt av kristendommen. Vi burde vel alle bære vår del av skylden for dette. Det kan nemlig godt være at meget av det som utgjør den kultur vi er en del av i flerfoldige av sine aspekter virkelig er utslag av sekundære verdier som er blitt kanonisert av tradisjonen og gjort til evighetsverdier i engere tilknytning til evangeliets dypeste anliggender. Hvis i mange moderne — særlig unge — menneskers omdømme kristendommen har kompromitert seg på grunn av dette forhold, så skal vi ikke fortryde dem deres reaksjon, selv ikke da når de i en slags trassig idealisme går hen og blir marxister. Vi gjør bedre i å rydde opp i vårt eget forhold til hva som er kristendommens kjerne og

30. SEPTEMBER:



NÆRGÅENDE SPØRSMÅL

En av de viktigste begivenheter i den katolske kirke i 1971 blir uten tvil høstens møter i Bispesynoden. Pave Paul har meddelt at Synoden trer sammen den 30. september.

To hovedsaker er oppført på dagsordenen når representantene for verdens bispekonferanser kommer sammen i Roma:

Prestenes tjeneste og rettferdigheten i verden.

Når det gjelder det første punktet, må man etter enkelte observatørens mening

regne med at spørsmålet om det forpliktende solibat for Kirkens prester kommer opp. Hva det andre punkt angår er det blant annet snakk om viktige og presserende problemer i forbindelse med folkenes utvikling. Paven selv har nylig nevnt en side av dette: det spørsmål som de kristne menigheter i vest står overfor. Er de i tilstrekkelig grad klar over hvordan andre kristne i dagens verden vent på dem med angst og håp.

Sagt på en annen måte: Er de kristne

ANKONSILET

hva som ikke er det og bli klar over at idag går det i virkeligheten mindre om våre tradisjonelle uttrykksformer, om disse eller hine rubrikker, eller om å være så og så observante i tradisjonelle småbud, enn om kristendommens være eller ikke være i en verden som for en stor del allerede har vendt kristendommen ryggen, ofte nok uten at de kristne har merket det, eller uten at de bekymrer seg over det. Slik sett er usikkerheten og krisen i Konsilets kjølvann nærmest bare en del av en utvikling som berører den katolske Kirke like meget som det berører mange andre institusjoner og faktorer i vår kulturkrets. Men fordi Vatikanconsilet måtte ta opp mange problemer som for lengst skulle ha vært behandlet og løst (her må siste verdenskrig ta sin del av skylden), så har vi fått over oss adskillig mer enn nødvendig var. Ikke før var vi noenlunde ajourført vedrørende en rekke oppsamlede problemer, så kom de nye, aktuelle, inn over oss uten at Konsilet fikk tid til å behandle dem utførlig. Dog var det Konsilets, og ikke minst Pave Pauls fortjeneste, at vi fikk den romerske bispesynode, som, etter den beslutning Paven foretok ifjor vinter, skal virke som en slags fortsettelse av Konsilet inn i fremtiden. Det er min overbevisning at dette vil få uoverskuelige følger for Kirken og dermed for oss alle, i den grad vi føler oss bundet og solidarisk med den. Men tiden løper fort og problemene har en økende tendens til å hope seg opp. Selv ikke en bispesynode hvert annet år vil rekke å behandle smått og stort. Vi må derfor med bevisst askese gå inn for å trenge i bakgrunnen de mindre viktige, eller falske, eller tilbakelegte problemstillinger; for vår beskjefteigelse med disse gjør at ikke bare vi selv, men derved også den Kirke vi tilhører, virker uaktuelle og utroverdige. Hvis vi derimot anlegger de riktige perspektiver, så får vi kreftene fri til å samle oss om de egentlige oppgaver, dem som Evangeliet gjør gjeldende, oppgaver som er like aktuelle idag som noensinne før i vår kristne historie, fordi de har med frelsen og det evig menneskelige å gjøre. For Kirken er til for menneskene og ikke for seg selv. I den tid vi gjennomlever må Kirken med ny iver ta opp de frontposisjoner som er blitt den gitt av dens korsfestede og oppstandne Frelser. Og Kirken, det er oss alle.



BØNN FOR KRISTEN ENHET

Bønneuken for kristen enhet åpnes i år den 18. januar kl. 19.30 i St. Olav Domkirke. På side 11 i dette nummer gjengir vi et opprop fra en rekke kjente kvinner og menn samt ukens program.

Medvirkende ved den økumeniske gudstjenesten i St. Olav blir: Konsulent Eivind Saxlund, res. kap. Wilhelm Thronsen, tilsynsmann Arnold Madsen og biskop John W. Gran.

«MISVISENDE»

Pastor HARALD TAXT gjør «St. Olav»s redaksjon oppmerksom på at i biskop Grans sitat fra hans anmeldelse av boken «Abort og menneskeverd» (St. Olav nr. 22) er et viktig ord falt ut. Sætningens fulle ordlyd var i anmeldelsen: «Ingen er enig i Kirkens absolutte forbud mot abort.» I og med at ordet «absolutt» var bortfalt fikk det refererte utsagn en ytterligere kategorisk form, som det ikke hadde fra anmelderens hånd. Biskop Gran og Redaksjonen beklager denne inkurie.

I ROMA

her i vest i full grad oppmerksom på oppfordringen i encyklikaen *Popolorum Progressio* om å stille seg solidariske med andre i de enorme og krevende stadier vår verden nå gjennomlever. Har vi i vest som kaller oss kristne virkelig vilje til å dele den moderne sivilisasjons goder med andre?

Det er nærgående spørsmål som faktisk blir stilt på den kommende synode, skulle man tro.

A. R.

DAGBLADETS MENING OM BOKEN

I sin anmeldelse av boken «Abort og menneskeverd» skriver signatøren G. B. i Dagbladet:

«1971 vil vel bringe oss en ny abortdebatt. Regjeringen har bebudet endringsforslag i den någjeldende lov, etter at professor dr. med Axel Strøm har påvist de klare urimeligheter i den praksis loven innbyr til.

På St. Olav Forlag er det nylig kommet ut en bok «Abort og menneskeverd». Boka er et referat av en konferanse som Oslo Katolske Bispedømme tok initiativet

til nå i vinter. Deltakerne var ikke bare katolikker, og debatten lå på et velgjørende nivå. Her var verken snakk om fosterdrap eller masse mord. Den som leter etter et kristent, vel formulert standpunkt med en aksept av at andre kan tenke annerledes, bør gjøre seg møye med å lese boka.

En av deltakerne, psykiater Berthold Grünfeld gir for øvrig et for meg forklarende svar på hvordan det kan skje at abortspørsmålet kan vekke til følelseladet debatt om fosterets ukrenkelighet i en tid da fødte og ufødte menneskelivs verdi synes å ligge langt under pari. Grünfeld
(Forts. neste side)



GODT OM SIGRID UNDSET

Sigrid Undset og Borghild Krane — et lykkelig møte! Det blir, over nesten 300 velskrevne sider, dette som med et fint ord heter affinitet: Sjeleslektskap, lojal innlevelse.

En og annen har kanskje tatt mål av seg, når det gjaldt å levendegjøre den i dag nesten «glemte» siden ved dikterinnen og Nobelpristageren, alle de rike tankene om tro og kultur, menneskesyn og historie, nordisk og fremmed, familie og individ, helgener og syndere som var *bakgrunnen* for hennes store og mindre romaner. De kan foreløpig legge sine notater på hyllen, jeg vet ikke hvem blant dem som kunne løst oppgaven bedre. Borghild Kranes nye bok om Sigrid Undset er ikke bare en imponerende *arbeidsinnsats*, den vitner om et overblikk, en balanse og en dømmekraft en bare kan bøye seg for. Til oppgaven har hun bragt med fine egenskaper som en møter og anerkjenner gang på gang under lesningen av hennes bok: Litteraturforskerens grundighet og metode, sjelelegens forståelse, trosfellens innsikt og en medsøsterlig takt som gir henne stor sikkerhet i valget mellom det åpenbare og det private. Hun beundrer Sigrid Undset, men er for klok til å være ukritisk. Hun deler nok mange av dikterinnens anskuelser, men bruker dem ikke til eget for-

DAGBLADETS . . .

(Forts. fra forrige side)

feld mener å finne en del av forklaringen i at abortspørsmålet tilhører den individuelle etikks domene. Manipuleringer på dette område gir konkrete resultater også moralister har behov for å oppleve. Krig, økonomisk, sosial og rasemessig diskriminering, naturforurensning og hensynsløs utnyttelse av jordens biologiske ressurser reduserer respekten for menneskelivet i høyere grad enn en liberal abortpraksis kan gjøre det. Men vi segner under byrden av disse problemenes tyngde og kompleksitet. Av hensyn til egen mental økonomi unngår man å la seg engasjere i dem.»

HALLVARD RIEBER-MOHN:

FIRE LESER

mål. Hun er tilbakeholdende, knapp og saklig i kommentarene — det er Sigrid Undset som taler. Et utrolig spredt essay- og artikkel-forfatter-skap — fru Undset publiserte nær sagt overalt — er her samlet under ett øye, ofte i utmerkede sammenfatninger. Men mer enn det: Borghild Krane har hatt adgang til et ganske omfattende nytt brevmateriale som fører nye trekk til portrettet. Det un-



derbygger dét som vel er bokens hoved-påstand: Sigrid Undset var et i egentlig forstand konservativt menneske, hennes overbevisninger ble tildels formet allerede i opposisjonen mot barndommens påvirkninger og utviklet seg i uforstyrrelig, organisk konsekvens fram til hennes død. Der er få, om noen «brudd» i hennes utvikling, selv den oppsiktsvekkende konversjonen til den katolske kirke i 1924 var, for den som kjente hennes utvikling, konsekvens, logisk og nødvendig. Ingen av dem som tidligere har skrevet om mennesket Sigrid Undset har vist dette så klart, overbevisende og veldokumentert som Borghild Krane. Det er ikke et «ærend» hun er ute i — er det noe denne boken *ikke* dufter av, er det propaganda eller apologetikk. I Undset-litteraturen er den det viktigste siden A. H. Winsnes' biografi, og utfyller denne på vesentlige punkter ut fra nye kilder.

Borghild Kranes bok er delt i to — første del er en levnetsbeskrivelse.

Winsnes' biografi satte Sigrid Undset inn i de store hjemlige og utenlandske rammer hva utvikling og ideer angår — i den taler idéhistorikeren. Borghild Krane velger et annet, mer umiddelbart sikte, og med utmerket resultat. Det blir mer av et intim-portrett som utfyller og bekrefter det første. I bokens annen del — «Meninger» — får vi en fast og dyktig gjennomført oversikt over de uttrykk — og det kunne spenne fra amper polemikk til våre naturskildringer — som Sigrid Undset ga fra sitt sinns mangslungne, men fint konstruerte verden. I sin diktning kunne hun være både fast og løs i komposisjonen — med andre ord ujevn. I sitt liv var hun gjennomført — selv gyser jeg ved hennes tragedie når hun under første verdenskrig profeterte abstrakt at det er bedre å ha en fallen sønn enn at han skulle leve i ufrihet, og så — under annen verdenskrig — blir grusomt tatt på ordet, da hennes eldste sønn Anders i april dagene 1940 faller i trefningen ved Segelstad bro.

Et kjempesterkt menneske var hun, og hensynsløst sannferdig. Det har gitt oss stor diktning, hennes tårer — som hun skjulte — ble en sang som vil leve. Borghild Krane har fint og trofast sagt oss hvem hun var, helt frem til grensen for hennes sinns hemmeligheter, ikke lenger. Det er blitt en storartet bok som hun skal ha takk for.

Borghild Krane:

Sigrid Undset. *Liv og meninger.*
Gyldendal. 301 s.

TANKER OG MENINGER

Da Nils Kjær, det lille essays stormester i norsk litteratur, engang utgav en bok som han kalte bare «Essays», skal hans forlag ha vært overrasket over det gode salg av boken de første dagene. Det påstås at et kjøpekraftig kristelig publikum skal ha trodd det var en bok om profeten Esaias. Kjær gikk i hvert fall over til å kalle det «epistler», rent bortsett fra at også dét kan lede tankene samme lei — selv er jeg engang av en ung bokhandler-medhjelper eller sommervikar blitt henvist til Filadelfiabokhandelen da jeg spurte etter Kjærs «Epistler».

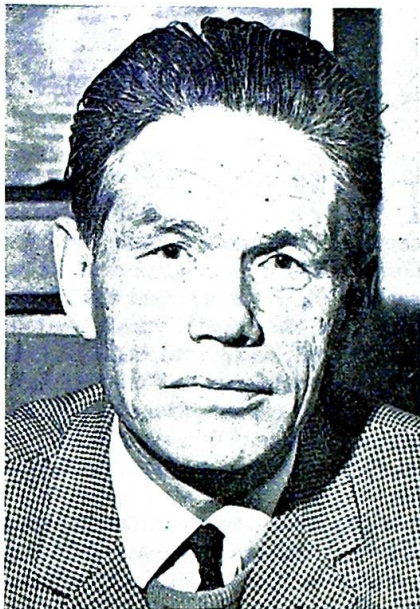
Som det har festnet seg, gjennom en tynn, men ubrutt tradisjon i vår lit-

GLEDER

teratur, er ordet «essay» kommet til å bety en viktig artikkel om et litterært, historisk eller mer almenkulturelt emne, mens «epistelen» snarere betegner en personlig og temperamentspreget kåserende betrouelse til leseren. Noen vil være fri for meninger og problemer når de tar til en bok utenom faglitteraturen — andre liker dem tvert om. Anmelderen hører til de sistnevnte, og har hatt glede av særlig tre essayister denne sesong, innbyrdes meget forskjellige: *Carl Fredrik Engelstad*, *Sigurd Evensmo* og *Johan Vogt*.

Engelstads «Notater underveis» er et utvalg av hans lørdagsbetraktninger fra «Aftenposten». Det hender at avisartikler taper på å komme i bokformat, det tilsynelatende vektige blir ofte for lett mellom to permer. Her er det nærmest omvendt: Først boken avslører helt hvor gjennomarbeidede og idérike disse refleksjonene er — Engelstads mangesidige lesning, reiser og erfaring gir lange, men ofte tanketunge perspektiver, som ikke alle kan snappe opp i de minutter de ofrer på en avis. Så lenge han har skrevet, har Engelstad undersøkende tatt kulturens temperatur, interessert seg for dens febre og kriser, søkt en lovmessighet i det som, ofte dramatisk og uventet, skjer med de menneskelige livsvilkår. I sitt slektledd norske skribenter er han den som mest energisk og bevisst viderefører arven fra hans ungdoms «kjempende humanisme» av kristen inspirasjon. Ikke i repriser, men med stadig smidig oppfatning av de nye tidssymptomer og deres betydning. Fra en fast verdilære som tillater ham toleranse og mottagelighet overfor nye inntrykk og idéer, gir han ofte originale og tankevekkende kommentarer, og ordner myndig en virkelighet som for det uøvde øyne kan tå seg kaotisk forvirret. Det er mer enn akademisk underholdning, det «orienterer» — i ordets rike mening: Gir retning.

Sigurd Evensmo kommer fra andre barrikader, men hører til samme generasjon som Engelstad. Med årene blir det siste mer iøynefallende enn det første, uten at det nødvendigvis innebærer et skifte i standpunkter. Det er en god samling kulturhistoriske



essays han har utgitt, under felles-titelen «Observasjoner». Ordet betyr jo nøyaktige iakttagelser, og forfatteren har nettopp et meget presist blikk, kanskje fordi han som filmsensor har fulgt filmrullet dag ut og dag inn. Det blir nå bare blant annet, det da; Evensmo er dessuten belest, bereist, mangesidig og klar. Som stilist er han, i motsetning til Ronald Fangens arvtager Engelstad, et uttrykk for linjen fra Sigurd Hoel: Den kunstferdige enkelhet i bevisst knapp form — hans prosa flyter lett og tåler brå kast uten å kante. Og så har han *meninger* — vel gjennomtenkte og personlig opplevde overbevisninger. Det unnskylder han seg kokett for i forordet — så ganske overflødig i en tid med alment skrik etter engasjement. En massiv utfordring til «tidsånden» går han heller ikke av veien for, forlaget fremhever med rette og sikker teft hans angrep på pornografiens mas om å være «radikal» og hans friske oppgjør med den ukritiske skjelingen til alt svensk, hos visse toneangivende nordmenn. Sigurd Evensmo har vært kalt «moralist». Det kan han ta, og tar han, med fatning. I dét og i så mangt annet skriver han ut fra en livs- og verdifølelse som har bodd tusen år i dette land og inngår i vårt lynnes særpreg. Det kan hos andre lett bli småsurt, hos Evensmo er det koblet til intelligens og hjerte for hva han betegner med overskriften «Lille

menneske, store verden». Jeg tror gjerne han er sosialist. Men av den arten som nylig ble tynt i et lite land ikke så langt borte: «Med et menneskelig ansikt». Hans «observasjoner» er stimulerende lesning!

Den morsomste av de tre er *Johan Vogt*, som kan være underfundig i to tre etasjer under hverandre. Det betyr ikke at «Speil for tidens ansikt» er noen ualvorlig bok. Den har tvert om et uhyre alvorlig hovedtema: *Makt* — makt over samfunn og stater, makt over mennesker og sinn. Johan Vogt står i den nå eldre humanistiske, intellektuelle tradisjon, men er i så høy grad uberegnelig seg selv, at han godt skal kunne plaseres definitivt. Selv taler han om sitt «tredje standpunkt», mellom blokk-tenkningen til høyre og venstre i det politiske spektrum. Alt han skriver er preget av en ungdommelig og ertelysten uvilje mot vanetenkning. Hans røtter i mellomkrigstidens radikalisme og «Mot Dag» er ellers åpenbare, men tankens partigjengere skal visst vokte seg for å tro at de «har» ham — han s'gu sin egen, som danskene sier. Det gjør hans refleksjoner spennende og friske for leseren, enten han iherdig forfølger uefterrettelighet, protesterer mot åndstvang i øst og vest, eller skriver fingert i andres — et sted endog nokså frekt i pave Pius XII's — navn, for å fremme sine egne meninger.

Det mest utstuderte innslaget i boken er en (faktisk) korrespondanse mellom forfatteren og den engelske journalisten *Ralph Hewins*, som har skrevet en høyst omdiskutert bok om Quisling. Den norske professoren markerer stadig tydeligere ut over i brevene sitt grundige tålmod og sin utsøkte hofflighet, så meget mer som han jo merker at den andre bare blir sintere og grovere, inntil den ironiske kontrasten mellom de to taler tydelig for seg selv. Som innbydelse til effektiv selvavsløring er det den høye pennestrategi — fra den norske PEN-klubbens formann. Etsteds siterer han sin ungdoms lærer *Georg Brandes*, som med tanke på Gutenberg engang sa: «Ringe er Magten i det Bly, der blev til Kugler, i Sammenligning med den i det Bly, der blev til Skrift.» Det er en «gammeldags» oppfatning. Men han lever godt opp til den.

Carl Fredrik Engelstad: «Notater underveis. Aschehoug.

Sigurd Evensmo: «Observasjoner». Gyldendal.

Johan Vogt: «Speil for tidens ansikt». Cappelen.

ÅPENT BREV FRA SUDANS



REDAKSJONELT:

BARE MED ORD

Katolikker verden over reagerte (som mange andre kristne og ikke-kristne) på dramaet i de siste ukene av det gamle år da brutale og skremmende dødsdommer ble avsagt over unge jøder i Leningrad og over baskiske frihetskjemper i Burgos. Det var ekstreme regimer i øst og vest som en kort stund ikke gjorde noe forsøk på å skjule sine ugjerninger. Allerede den 15. desember offentliggjorde Osservatore Romano en note fra Vatikanet til den spanske regjering hvor Roma ba om en mild behandling av de tiltalte. Senere kunne samme avis fortelle at det hadde kommet en rekke oppfordringer til paven om å intervensere i prosessen i Leningrad. Offisielt kunne lite gjøres direkte, Vatikanet har ikke diplomatiske forbindelser med Sovjet. Men i stillhet ble det gjort en hel del, ikke i noen av de to sakene forholdt paven seg passiv. Det ble reagert, tildels kraftig, sammen med protester og henstillinger fra andre hold ble det skapt en opinionsbølge som antagelig hadde noe å si for benådningene. Det er mange som har æren for dette, innen Kirken har katolske grupper og enkelte biskoper vært direkte med i protestene. En tysk biskop, dr. Josef Stimpfle i Augsburg sendte således to personlige telegrammer, ett til Franco og ett til Det øverste sovjet.

Deres Hellighet, Vi er katolikker i Syd-Sudan som sammen med andre kristne brødre og muhamedanske landsmenn lever under en hard undertrykkelse i vårt hjemland eller som flyktninger i andre, vennligsinnede afrikanske land. Vi appellerer igjen til Deres Hellighet om å gi akt på den situasjon vi befinner oss i og ber Dem om å heve Deres menneskekjærlige stemme i forsvar for vår sak.

Vi forsøkte ifjor å gi Deres Hellighet opplysninger om vårt folks nød under de sudanesiske araberes fot. Vi ante den gang lite at regjeringen i Khartoum i løpet av en måneds tid ville gjennomgå forandringer som skulle føre til enda større undertrykkelse for oss — denne gang under en stormakts innflytelse, Sovjetsamveldet.

Det har siden 1936 eksistert mange misforståelser og feiltolkninger i Skandinavia når det gjelder forbindelsene mellom Franco-regimet og den katolske kirke. Kanskje omtalte dramatiske uker tjener til å oppklare noen av disse misforståelser. Den katolske kirke har prester som sitter i Francos fengsler, spanske prester og ordenssøstre og legfolk som tortureres og forfølges. Den katolske kirke har liten makt til å beskytte disse menneskene. Paven kan heller ikke tvinge frem en enhetlig politisk holdning i Spania blant for eksempel Kirkens spanske biskoper. Kirken fungerer ikke på den måten. Men saken i Burgos viste, tror jeg, til fulle hvor verdenskirken står: i forsvar for de undertrykte og de forfulgte. Ikke med ytre maktmidler og de samme brutale press-metoder som diktaturene benytter seg av, men med noe så tilsynelatende ynkelig som ord.

I nevnte rettsaker reddet dog disse ynkelige ord åtte menneskeliv. Og derfor sluttet ikke, som vi fryktet for, 1970 med en siste grusom ugjerning, men i et spinkelt, men reelt håp.

RED.



En gruppe misjonærer, prester og ordenssøstre fotografert før de ble utvist av myndighetene for noen år siden.

Mens vi skriver til Dem ruller Sovjet-tanks skramlende gjennom gatene og Sovjet-bygde MIG-21 jettfly flyr over oss i en parade i feiringen av Revolusjonsdagen i Afrika. I går var de samme panservogner og kampfly i aksjon i Syd-Sudan og drepte og såret forsvarsløse innbyggere, imorgen vil de igjen være i gang med sine myrderier og ødeleggelse. Siden regjeringsskiftet i mai har vårt folk blitt vant til synet av russiske soldater i arbeid med å lede arabiske soldater fra Sudan og deres krig for å knuse kristendommen i dette land og å utrydde vår afrikanske sivilisasjon.

Disse overfall av arabere mot kristne er ikke av ny dato i Sudan hvor ortodokse katolske kongedømmer som Makuria og Alwa ble ødelagt av arabiske innflyttere i det 12. århundre.

I den annen halvdel av det 19. århundre ledet Guds tjener, mgr. Comboni en håndfull tapre og oppofrende misjonærer inn i Sudan. Håp kom istedenfor fortvilelse. Men mens de nye såkorn slo rot, kom den andre ulykken: den unge lokale Kirke ble knust av Mahdist-opprøret.

Opprøret som nærmest ødela Kirkens arbeid i landet for 70 år siden blir best beskrevet av misjonæren pater Joseph Ohrwalder i hans bok «Ten years in Captivity». I den skriver han følgende: «Femti års fremgang ble lagt i ruiner av Mahdist-opprøret. Su-

TIL PAVEN KATOLIKKER

dan falt tilbake i mørket, sivilisasjonen druknet i en flom av fanatisme. Frelsens tegn ble utslettet, bærerne av det ble kastet i lenker som slaver. Tyranniets flagg vaiet over rykende ruiner fra Darfur til Rødehavet. Bander av fanatikere dro over landet og knuste alle kristne merker.»

Freden ble gjenopprettet av britene under deres 56 år lange tid. Kristne misjonærer fikk igjen lov til å komme inn i Syd-Sudan. Under britisk beskyttelse arbeidet misjonærene uopphørlig med å forkynde Guds ord til folket i Syd-Sudan. Flere hundre tusen mennesker tok imot den kristne tro og etter 62 års hardt arbeide kunne enkelte familier ha kristne i tredje generasjon. De gode misjonærer åpnet også skoler og underviste i moderne håndverksmetoder. De kristne undervisningsanstalter ble utvidet. Vi er stolte over å kunne nevne her at hver enkelt av de fra Syd-Sudan som fikk en utdanning gikk ut fra kristne institusjoner. Den første katolske prest fra Syd-Sudan ble ordinert i 1944. Siden da har de gode Veronabrødrene i tålmodig arbeide øket det lokale innslag av prester, søstre og legbrødre. Fremgangen ble rask og kristendommens fremtid virket nesten sikret i Syd-Sudan.

Vi ber Deres Hellighet om å ha tålmodighet med oss fordi vi slik minner om vår beskjedne historie. Men det er en historie som understreker betydningen av den katastrofe som nå truer med en total utryddelse av de kristne i Sudan. For et år siden ble trusselen en realitet fra etterkommerne av de arabiske immigranter som to ganger tidligere har ødelagt kristendommen i denne del av Afrika. Idag er denne ubarmhjertige arabiske makt styrket og oppildnet av Sovjet som gjerne ser at Kirken i Syd-Sudan blir knust. Kristendommens oppfattes som en forbannelse for gjennomføringen av Sovjets planer.

Da britene ga Sudan uavhengighet, fikk de som bodde i nord makten, politisk og økonomisk. Disse arabiske herskere satte seg som mål å tvinge

gjennom en fullstendig trosendring og en ny arabisk livsstil for hele folket i syd.

Vår faste vilje om ikke å godta denne påtvungne forandring av vår kristne og av vår afrikanske kultur førte uunngåelig til dagens væpnede kamp mellom syd og nord.

Støttet av Sovjets makt og av hele den arabiske verden er araberne i Sudan fast bestemt på å utrydde oss fra jordens overflate siden de ikke klarer å forandre det syd-sudanske folks tro og innstilling. Hele verden betrakter dette og gjør ingenting. Fremtiden er i sannhet mørk for oss i Syd-Sudan og for kristendommen.

Da vi så Deres Hellighet forrige år under vår pilgrimsreise til Uganda hentet vi moralsk styrke og mot. Vi fant ny åndelig kraft til kampen for å forsvare vårt land og vår tro. Deres Hellighet skulle også få støtte i dette.

Denne nye vilje til å motstå forsøkene på å få oss til å skifte tro og nasjonal egenart har naturligvis ført til nye bølger av elendighet for vårt land og for vårt folk. Islams sverd kommer nå bak russiske panservogner, og de muhamedanske fanatikere i nord dreper systematisk vårt folk med raketter og brannbomber som er fabrikkert i USSR.

Jeg må enda en gang gjenta de faktiske forhold for å understreke situasjonen og nøden. Allerede nå er over 500 000 menn, kvinner og barn ødelagt — skutt ned, brent levende i sine hytter eller døde av sult og sykdommer. Et lignende antall mennesker

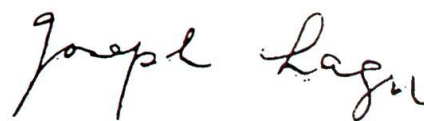
har blitt tvunget til å flykte fra sitt hjemland og leve som flyktninger i naboland som Uganda, Congo, Kenya, Etiopia og Den Sentral-Afrikanske Republikk. Resten av befolkningen i selve Sudan gjemmer seg i fjellene og i urskogene under forferdelige kår. De lever i konstant frykt og jages fra sted til sted. Daglig drepes mange av russiske kuler, tusener dør av hunger. Seks av ti nyfødte barn dør av malaria og en hel del andre tropesykdommer. Tusener av barn dør årlig av underernæring som følge av vitaminmangel. Tusener omkommer fordi det ikke finnes noen beskyttelse mot været. Arabiske piloter i de russiske MIG-fly har ødelagt hvert eneste hjem og hvert eneste husdyr mange steder i landet. Sykehus og skoler er enten ødelagt, lukket eller brukt til militærforlegninger. Hele befolkningen er døende. De må gjemme seg under trær og i huler uten beskyttelse mot moskitofluene. Hvis verden forblir likegyldig når det gjelder Syd-Sudans lidelser, vil det ikke vært noen kristne eller noe kristent tegn igjen her om et par år.

Vi kunne håpet at andre afrikanske stater ville ha kommet til vårt forsvar mot denne russisk-arabiske sammensvergelsen mot et helt afrikansk folk, men det har ikke skjedd. Vi har ikke håp lenger hverken i menneskeheten eller i de fredsbevarende organisasjoner, bare i Kirken. I den Kirke som De leder. Enda en gang ber vi derfor Deres Hellighet om å gi folket i Syd-Sudan Deres velsignelse for at vi kan forbli trofaste i vår beslutning om å forsvare vår tro og å drive de fremmede tropper fra vårt hjemland.

Deres Hellighet, vi som er Kristi sønner og døtre gir på nytt vårt løfte om å være loyale mot Guds Kirke. Vi vil heller bli utslettet enn å gå med på at kristendommen blir knust for tredje gang i vårt land.

I am

with filial devotion



Col. Joseph Lagu

on behalf of The Anya Nya
South Sudan Freedom Fighters

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN, <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: <i>S.: St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannstgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM, <i>St. Magnus kirke,</i> Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35 <i>Veståsen kapell</i>	8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Ila tlf. 21 670	8.45 19.00 6.15	11.00 —
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Ngrvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke,</i> Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20	10.30 —
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII) <i>St. Elisabeth Institutt,</i> tlf. 11 392	19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30



NYHETER

To italienske ordensprester, patrene Morino og Turini har i desember hatt tillatelse til å besøke trosfeller i Kommunist-China. I forbindelse med denne nyhetsmelding skriver Catholic Herald redaksjonelt:

«Pave Paul ga et tydelig vink i sitt budskap til Verdens Fredsdag om at Han mener at China bør få adgang til FN. Det er kanskje tilfeldig, men passende at uttalelsen skulle komme samtidig med at de kinesiske myndigheter ga innreise-tillatelse til to besøkende prester.

Det er en ulykke at en så stor del av menneskeheten fremdeles skal være utelukket fra FN og at Chinas tradisjoner og kultur skal være stengt for oss andre.

Vi forstår egentlig ikke i hvor høy grad denne tradisjon har preget den form for kommunisme som de kinesiske ledere har valgt. Vi forstår ikke hvor stor grunn det vil være for en dialog hvis vi bare tok bryet med å lære om China, dets folk og dets litteratur.

Vi har sagt det før og gjentar det her: kinesiske studier skulle oppta en langt større del av undervisningen i Storbritannias akademiske liv. Og særlig i det akademiske liv i USA, den nasjon som kraftigst motsetter seg Chinas medlemskap i FN.

For et par år siden sa pave Paul under sitt besøk i FN i New York at han var villig til å reise til China hvis de kinesiske ledere ville tillate et slikt besøk og hvis det kunne bidra til løsninger i forskjellige problemer, for eksempel i Vietnam. Det ville være et høydepunkt i hans pontifikat hvis han fremdeles kunne oppnå dette og samtidig bruke sin betydelige innflytelse hos amerikanske ledere for å endre deres standpunkt.»

I dagene 15.—17. desember ble det ført forberedende drøftelser i Roma om en felles dialog om ekteskapets teologi (spesielt problemer som oppstår ved ekteskap mellom mennesker som tilhører forskjellige trossamfunn). Det deltok representanter fra det Lutherske Verdensforbund, fra De Reformerte Verdensforbund og fra Vatikanet.

Biskop Martensen i København har i et brev til paven skrevet følgende i forbindelse med den underskriftskampanje som bevegelsen «For pave og kirke» igangsatte i 1970:

Hellige Fader,

Bevegelsen «For Pave og Kirke» har i det danske bispedømme tilendebragt en innsamling af underskrifter. Oversendelsen af navnene bevrer mig til at give uttryk for en loyalitet og troskab, der går langt ud over underskrivernes rækker. Sammen med mine medarbejdere i præsteskabet og sammen med hele den danske katolicisme føler jeg det ubrydelige bånd, der knytter os som et fællesskab til kirken i Rom og til pavens embede.

Jeg ved, hvorledes mange katolikker, ikke mindst blandt vore ordenssøstre, daglig og med stor udholdenhed beder for paven og alle hans anliggender. Disse katolikker føler sig bundet til paveembedet, ikke blot ved ydre og juridiske bånd, men endnu mere ved hjertets og kærlighedens åndelige forening. De er overbeviste om, at Petrus-embedets tjenergerning netop i den øjeblikkelige verdenssituation er af afgørende betydning for kirkenes enhed og for evangeliets udbredelse. Disse mange katolikker har med taknemmelighed konstateret, hvorledes De selv, ligesom Deres forgænger pave Johannes, har bidraget til at forny mange vigtige aspekter af paveembedets udøvelse, for at dette embede må stå med stadig større troværdighed og evangelisk klarhed over for en verden, der måske mere end nogen sinde har behov for at fornemme Jesu Kristi evangelium.

Når den nævnte underskriftindsamling kun omfatter 600 navne, skyldes dette utvivlsomt, at loyalitetserklæringen over for paven er knyttet til et bestemt program, som man ønsker gennemført. Vi tør derfor med stor fortrosthing

formode, at de mange katolikker, der ikke har underskrevet erklæringen — og blandt disse er jeg selv som landets biskop samt de fleste af vore præster, — nærer en ikke mindre loyalitet og kærlighed til pavestolen end underskriverne. Det ville jo også være en sørgelig tilstand, hvis troskab over for paven blev en partisag, som kun visse grupper af katolikker gav deres navne til. Dette er da heller ikke tilfældet, for vi alle, der tilhører den ene og samme katolske kirke, føler os bundet med troens og kærlighedens stærke bånd til paveembedet, og vi ser i dette embede og dets udøvelse et udtryk for det fælles håb, der uden ængstelse tør rette blikket mod fremtiden og mod den kommende Herre.

Når vi mange ikke har skrevet under, er grunden den, at vi har skattet netop sådanne egenskaber i deres embedsførelse, som bevælgelsen «For Pave og Kirke» synes at undervurdere. Jeg selv — og jeg tror sammen med mig mange andre, som ikke har skrevet under — har med taknemmelighed iagttaget, hvorledes De, hellige Fader, under så mange omskiftelser og vanskeligheder har holdt fast ved det 2. Vatikankoncilts ønske om fornyelse; vi har beundret den tålmodighed, hvormed De har tilladt mange meningsbrydninger og har afstået fra at fordømme enkeltpersoner, omend De klart har givet udtryk for kirkens lære; vi har glædet os over, at De ikke blot har søgt at værne om den tryghed, der hidrører fra fortidens traditioner, men at De også har vist mod til at gå nye veje, og at De af den grund har fremmet en sand dialog og givet ikke ringe råderum for eksperimenter og forsøg, som er så uomgængeligt nødvendige, hvis kirken skal forberede sig til en fremtid, som ingen endnu helt kender. Vi mener, at De ikke uden grund har valgt navnet Paul, fordi De ligesom hin store apostel har ønsket «at række efter det, som er foran», og således har villet stå årvågent parat over for enhver dør, som Gud måtte åbne for evangeliet. Vi har fornemmet, at De ville efterligne den hl. Paulus, der var fuld af dristighed, når han prøvede at tolke evangeliet i samtidens sprog og ved hjælp af tankegange, der var datidens hedningeverden bekendte. Folkenes Apostel

(Forts. side 13.)



En
kloun

Av og til har jeg på følelsen at vi er fantastisk forskellige.

Jeg sier det med vilje like før Bønneuken, det er bedre at vi sier hva vi mener.

Vi drasser alle rundt med fromme tanker som kanskje innerst inne ikke er så fromme. Når vi både forsøker å være praktiske og fromme kan det bli riktig ille.

Omverdenen flirer og finner oss lite troverdige.

Med rette.

Et eksempel fra Dagbladets Dusterforbund-spalte den 22. des. Jeg tillater meg å gjengi den omtrent i sin lille helhet:

«PAULUS-SPILL

Paulus, annen misjonsreise

Spilleregler

Dere spiller med LUDO-brikker eller knapper, og kaster etter tur med en vanlig terning. Flytt brikken din fram det antall plasser som terningen viser.

Når du stanser på et nummer, må du se etter i spillereglene hva du skal gjøre.

4. Lystra. Timoteus blir med, men omskjæres først. Stå over et kast.

12. Besøk hos purpurhandlersken Lydia. Stå over et kast.

23. Paulus drar raskt videre. Hopp til R.

LUTHERSTIFTELSEN 1970

Paulus-spillet anbefales på det beste.

På vegne av

Herr Amatørkirurg Zarathustra D.

Erlandsens Avskrivningsbyrå.

Zarathustra D. Erlandsen

Amatørkirurg.»

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

Så ille kan det være.
Hva kan vi gjøre med det?

Vel, ingenting i de enkelte konkrete tilfeller, Lutherstiftelsen og andre foretagender har sin frihet. Og vi gjør dog alle små dumheter — temmelig ofte dessverre.

Men vi kan, tror jeg, bruke de nye forbindelseslinjer mellom de kristne kirker og konfesjoner til mange småting — bortsett fra det helt avgjørende å be sammen.

Vi kan lytte til hverandre, vi kan snakke rett ut om en del ting.

Personlig synes jeg altså at all verdens herlige tanker om Paulus ikke kan forsvare at Timoteus må stå over et kast (regel 4.) for å omskjæres.

Wesenlund kunne kanskje gjøre noe ut av idéen som gledet mange, men stort sett — for å gjenta det — bestyrker det bare folk i deres forestillinger om at kristne er noen gode tullinger.

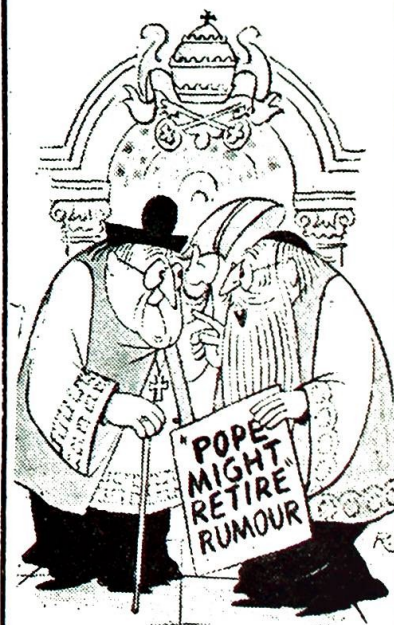
Er jeg urettferdig mot lutherske kristne nå som vi skal ha Bønneuke for kristen enhet og all ting?

Vel, jeg antar at våre venner kan plukke av oss katolikker andre små tåpeligheter. Hvorfor ikke? Skriv til meg, bidrag mottas med takk.

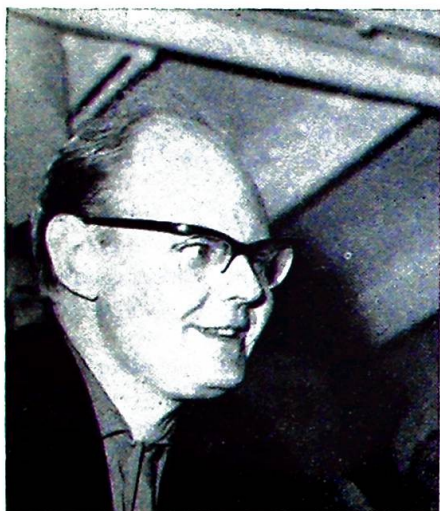
Ellers håper jeg på et godt år, det er det meste jeg kan prestere i øyeblikket.

Vi må ta oss sammen hvis vi ikke skal bli stående over tre kast hos purpurhandlersken.

John Ryan



"You realise this may be Pacelli's chance at last?"



Herr redaktør.

Samtidig som vi leser om katolske prestes som blir «retts»-forfulgt i USA for å ha oppfordret til militær-

LESERBREV

OM MILITÆRNEKTERE

nekting, har Verdens Kirkeråd appellert til medlemmenes samvittighet for å bygge opp et fond på omkring halvannen million kroner for å hjelpe amerikanske flyktninger i Canada. Det er i dag innpå 70 000 unge amerikanere som har flyktet til Canada, og hundrevis ankommer hver eneste uke. Ca. 60 pst. av dem er desertører fra de væpnede styrkene, de andre har kommet seg unna før de er blitt innkalt. Motivene i en så stor flokk kan være sterkt blandet, men felles for dem alle er at de går en usikker og vanskelig fremtid imøte, og at pengene trenges både for å skaffe dem arbeid og for å hjelpe dem til å feste røtter i et nytt samfunn.

Kirkerådets omsorg for disse flyktningene, og bevilgningen tidligere i år til hjelpemidler til frihetskjemperne i Syd-Afrika, har gitt en ny dimensjon til Rådets arbeid. Det holder nå på å bli en moralsk styrkefaktor i verden. Er det ikke på høy tid at vår katolske kirke blir et aktivt medlem her? Og hvis det ennå ikke lar seg gjøre, kan ikke vi menige, økumenisk innstilte katolikker gi Kirkerådet på en eller annen måte vår praktiske og moralske støtte, for å vise at Rådets siste aksjon er noe som faller helt i tråd med hva vi selv ser som kristen handling i vår aktuelle situasjon?

London, i advent.

PER BANG.

LOURDES 1971

Isken 1971 afholdes en international valfart for åndssvage, deres pårørende og venner, til Lourdes. Valfartens væsentligste oppgave er at hjelpe den åndssvage til at forstå, at også han eller hun har en plass i kirkefelleskabet. Endvidere ønsker man, at forældre til åndssvage barn skal forstå, at Kirken har omsorg for alle uten undtagelse. Endelig vil valfarten være et vidnesbyrd om den kristne tro på menneskets værdighet og verdi uanset åndelig utrustning og materiel velstand.

Valfarten finner kun sted denne ene gang, idet det er tanken at de åndssvage normalt skal ta del i de almindelige pilgrimsrejser.

Som prest for denne valfart — som har fået navnet «TRO og LYS» — har den internasjonale komité valgt Pastor Jørgen Hviid, København.

Fra Danmark arrangeres en fælles skandinavisk deltagelse per charterfly (Fokker Friendship fra «Sterling Airways»). Afrejsen finder sted Skærtorsdag d. 8. april, hjemkomst Påskemandag 12/4 1971 og pris for deltagelse er d.kr. 880.—. (Tilskudd til halv friplads kan evt. ydes til mentalt handicappede).

Dette opplyser Den Nordiske Valfart til Lourdes (Barsehøj 23, 2900 Hellerup) som gjerne vil telle norske pilegrimmer i gruppen.

Gruppens ledere sier ellers om planen:

«Naturligvis kan man reise kritikk mot ideen med en fælles valfart i 1971 og spørge, hvilket formål, det tjener at samle en så stor gruppe af evnesvage på én gang i Lourdes. Vil det ikke blot have en chokerende virkning? Trods indvendinger vedtoges det dog at gennemføre valfarten, og grundene herfor er talrige.

Hvis vi først ser på *de evnesvage selv*, så må det være valfartens egentlige oppgave at hjelpe dem til at forstå, at også de har en plass i Guds Kirke, og at de selv er likeberettigede medlemmer af Kirken. De er Guds barn ligesom alle andre mennesker. Valfarten til Lourdes skal ikke begrundes med den lidelse, de må bære, men langt mere være et forsøg på at lære dem at leve som Guds barn: at elske Kristus og deres næste.

Valfarten bør både i forberedelsestiden som i gjennomførelsen hjelpe de evnesvage til et levende bønsliv. En evnesvag, som lever i bøn, er allerede godt på vej til at kunne bære det kors, der hviler på hans skuldre. Valfarten skal være en skole i bøn og et møte med Gud, og alt det vil være med til at udstråle den rette kærlighed mellem mennesker.

Hvad angår forældrene — så ville det være absolut forkert at lægge vægten på håb om helbredelse for deres barn. Det drejer sig ikke om at drage dem ind i de utilgængelige mysterier i Guds magt gjennom helbredelser og åbenbaringer. Det er jo ikke det væsentlige i evangeliets budskab.

Valfarten må ikke være en anledning til at skabe et falsk håb eller tilbyde en slags erstatning for det som måtte mangle, men værdifuld støtte til at tage imod prøvelser og lidelser. Det er ved Korset, at vi er kaldede til opstandelsen. Valfartens oppgave er at åpne forældrenes øjne for de evnesvage barns hele personlighet. For mange forældre betyder det at have et barn, som ikke kan klare sig i livet, en belastning for deres tro. Denne valfart skulle hjelpe dem til at ta imot denne prøvelse og se, at barnene trods alle mangler er Guds barn, der er i stand til at leve et åndelig liv og — som det jo heldigvis også er tilfældet — på ingen måte er afskårne fra at modtage de goder, som Kristus har givet os.

En sådan valfart kan imidlertid også få sin store betydning for *Kirken selv*. Den vil lukke øjnene op hos os mange for den holdning, som Kirken indtager overfor de evnesvage. Når man på en sådan valfart får øjnene åpnet for Kirkens tro på menneskets værdighet også i de evnesvage, på overbevisningen om alles kald til at være Guds barn, på den mulighet som ligger i enhver for et åndelig liv og en sand kærlighet både til Gud, vor Fader og til næsten, så vil man forstå, at Kirken regner med og trønger til denne hørs bøn om den kristne enhed og freden i verden.

Valfarten i Påskens dage 1971 vil ikke blive et skuespil, men et vidnesbyrd om tro og håb og det sande kristne lys. Alle er kaldede til at blive Jesu brødre.»

ENHET I BØNN



I Bønneuken for kristen enhet blir det holdt møter i Oslo i følgende kirker og forsamlingshus hver kveld kl. 19.30:

Mandag 18.: St. Olavs kirke.

Tirsdag 19.: Frogner kirke.

Onsdag 20.: 1. Baptistkirke.

Torsdag 21.: Sentralkirken. Etterpå kl. 20.30 møte i Universitetets Gamle Festsal hvor rektor Nils J. Engelsen taler om «Tungetale og spontanitet i kristenheten.»

Fredag 22.: Templet, Frelsesarmeen.

Lørdag 23.: Oslo KFUM, Møllergt. 1.

Søndag 24.: Øståsen kirke (metodistkirke).

Mandag 25.: Oslo Domkirke.

Opprop til bønn om kristen enhet! 18.—25. januar 1971

Bønneuken for kristen enhet samler kristne fra forskjellige kirkesamfunn, protestanter, katolikker og ortodokse. En person samler oss: Jesus Kristus. En oppgave venter oss: Bønnen om enhet etter Jesu vilje. Slik er det gått til i land etter land. Også i vårt.

Til enheten etter Jesu vilje hører et stadig dypere og inderligere fellesskap mellom de troende, mens splittelsen i konkurrerende kirkesamfunn holder vedlike dype og til dels tragiske motsetninger. Det rettes i dag også innvendinger mot en rekke ordninger og strukturer i våre kirker. Det hender at motsatte syn står så sterkt mot hverandre at vi kommer i fare for å miste kjærligheten til hverandre og kontakten med hverandre. Dette må ikke skje. Spenninger og motsetninger hører livet til, nytenking er alltid nødvendig og omstrukturering må finne sted, men alle problemer må søkes løst innen Den hellige Ånds samfunn — i fred og fordragelighet, slik at kjærligheten blir bevart og kontakten opprettholdt, ja utvidet og fordypet. Med dette mål for øye vil vi søke å samle våre andakter og meditasjoner i årets bønneuke under temaet «Samfunn i Den hellige Ånd».

Den hellige Ånd kaller oss ikke sammen forat vi skal leve for oss selv. Åndens mål er å forene alle slekter og generasjoner i Kristus. De som er kalt til Guds barn ved Sønnen, er dermed kalt til å være hverandres brødre og søstre. Et søskensamfunn er hva Gud har planlagt for sine barn.

Når det reises anklager mot oss og våre kirker og hevdes at det ikke finnes noe sant brorskap der, må dette tas alvorlig og drive oss til selvransakelse. Det finnes intet sant Åndens samfunn hvor kristne ikke handler i broderkjærlighet. Tross alle splittelser som kjennetegner kirkens liv, er alle kristne kalt til å avlegge vitnesbyrd om sitt fellesskap med Guds folk og sin kjærlighet til sannhet og frihet. En kristen må stå sammen med alle som lider, alle som er skjøvet til side i livskampen eller er blitt ofre

for diskriminering. I ønsket om å være lydlig mot Ånden som leder til hele sannheten, vil han solidariseres seg med alle som kjemper for sannhet og rett, mot undertrykkelse og urett av enhver art. Den kristne som er villig til å la seg lede av Den hellige Ånd, er fri til å tjene ethvert menneske under alle forhold og i alle situasjoner. Jo mer den troende vokser i kjærlighet, desto mer vil han oppleve den sanne frihet som Guds barn. Slik vil han vokse seg nærmere Gud — og den som er nær Gud, er nær alle mennesker.

Det er en klar distanse mellom det Guds Ånd kaller oss til og det vi har maktet å leve ut og gjøre til virkelighet i denne verden.

La oss derfor gjøre bot og tre fram for Gud i inderlig bønn om at Han må rive ned alle grensemurer mellom Guds folk og alt som hindrer oss i å tjene våre medmennesker!

Bønnen om enhet i Kristus leder oss i et fornyet og fordypet samfunn i Den hellige Ånd. Jo mer kjærlighet Ånden får gi oss, desto mer vil vi oppleve hvor utålelig vår splittelse er. Vi kan ikke hvile før splittelsen er overvunnet og fellesskapet skjenket oss i hele sin fylde.

La oss be om kristen enhet og ikke bli trette. Han som har kalt oss til oppgaven, Han vil og utføre den!

Tor Aukrust
Kaare Berg-Hansen
Nils Bloch-Hoell
Ole E. Borgen
Peder Borgen
Peter Wilhelm Bøckman
Johannes Bårdli
Peder A. Eidberg
Nils J. Engelsen
Asle Enger
F. J. Fishedick
Ole Øverland Gjerde
Mimi Gleditsch
Randi Bojer Godal
Tord Godal
John W. Gran
Maria-Luise Gross
Ulf Erik Gustavsen
Ragnvald Hemstad
Vera Henriksen
Ove Hestvold
Georg Hille

Olaf Hillestad
Age Holter
Ragnar Horn
Erik Ivarson
Baby Johannessen
Barth Johannessen
Alex Johnson
Jørgen Karlsen
Lars Roar Langslet
John Olav Larsen
Edvin Larsson
Sture Larsson
Gunnar Lislserud
Kaare Lunde
Per Lønning
Edin Lovås
Herman Laading
Arnold Madsen
H. Chr. Mamen
Einar Molland
O. G. Myklebust
Monrad Norderval
Johan Prytz
Nina Prytz
John-Willy Rudolph
Johannes Rüth
Eivind Saxlund
Aksel Solbu
K. A. Solhaug
Reidar Solvang
Gunnar Spilling
Kaare Støylen
Ole Sæverud
Arne J. Sørensen
Daphne Tangen
Notto Normann Thelle
Archimandrit Therapon
Einar Thomassen
Finn Thorn
Wilhelm Thronsen
Stephan Tschudi
Olav Tysnes
Erling Tønder Wang
Johs. Wember
Jorun Wendel
Enok Ådnøy

PAVENS REISE



Pave Paul ved landingen i Australia.

To små lys stukket ned i tomflasker sto ved bildet.»

«Paven spurte etterpå Navarros om deres liv. Ett av barna er invalid etter å ha hatt polio. Han forhørte seg om herr Navarros arbeide (deltidsarbeide på bygg) og spurte ham hva han ønsket av sin pave.»

«Navarro som snakket i tagalogdialekten svarte gjennom en oversetter: Bare velsign vår familie, Tondodistriktet og hele Filippinene.»

«Paven gjorde dette og så stakk han — så ubemerket som mulig — 500 dollars i Navarros lomme — et beløp som svarer til to års lønn for ham.»

Fru Navarro sa at paven hadde grått under bønningen.»

I en tale til katolske legfolk, sa paven bl. a. dette — en uttalelse som antagelig understreker den vekt han legger på nettopp dette at Popolorum Progressios idealer og tanker blir fulgt opp:

«Asia, det folkerikeste kontinent på denne jord er idag i bevegelse. Millioner på millioner av mennesker søker og lengter etter bedre levevilkår og befinner seg i dyp religiøs uro. De veldige hindringer som ofte stopper dem i deres anstrengelser for å få istand en verdig og varig utvikling i sine land fører med seg risikoen for at de fortviler og mister håpet. Konsilet har erklært at legfolket må se fornyelser i samfunnet som sin spesielle oppgave. De må som borgere i en nasjon samarbeide med andre borgere og bruke sine spesielle evner og ta ansvar. Over alt og i alle ting må de arbeide for den rettferdighet som er kjennetegnet på Guds rike.»

«Dere må bruke deres spesielle erfaringer og ta deres eget ansvar, i dialog med hierarkiet. Dere har et spe-

sielt kall til å helliggjøre verden nettopp i utøvelsen av deres daglige oppgaver og plikter. Dere må samarbeide med alle av god vilje for å bygge et samfunn grunnnet på brorskap. Et samfunn hvor et menneske blir respektert for dette enestående at hun eller han er skapt i Guds bilde.»

Med slike uttalelser og med stadige henvisninger til både Konsiltekstene og til Popolorum Progressio minnet Paul VI sine tilhørere over alt om Kirkens ansvar også for folkenes utvikling, her og nå. Et tema som han samtidig forbandt med et annet:

Kirken ser alle menneskers verdighet og betydning som mennesker, Kirken må vise dem kjærlighet og gi dem praktisk hjelp. Samtidig som Kirken som før minner om og om igjen om at et menneskes endelig mål er Guds rike.

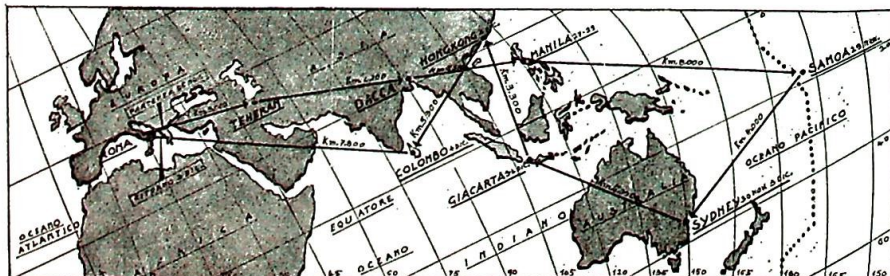
Til Asias biskoper sa paven direkte bl. a. dette da han deltok i deres konferanse:

— La oss anstrenge oss for å gjøre det siste kirkemøtets retningslinjer til realiteter i vårt daglige arbeide. Disse retningslinjer, dette konsils lære oppsummerer og fremmer den katolske tradisjons arv og åpner veien for en fornyelse av Kirken i overensstemmelse med krav og muligheter i den moderne tid. Trofastheten mot Konsilets lære kan skape harmoni gjennom hele Kirken, øke effektiviteten i det pastorale arbeide og beskytte oss mot dagens feilgrep og svakheter. Det gjelder spesielt på troens område. Vi er av den mening at forsvaret og utbredelsen av troen må ha førsteplassen i vårt åndelige arbeide, det må være det fremste mål. Vi biskoper underviser og fremmer denne tro, det er vår viktigste oppgave og kall. Fra

I hvert fall én kommentar til pave Pauls Fjerne Østen-reise i desember legger avgjørende vekt på følgende side av hans besøk: I personlige kontakter og i sine taler har paven minnet menigmann, politikere og — ikke minst — sine biskoper i Asia og Stillehavsområdet om at hans encyklika Popolorum Progressio også i høy grad gjelder som rettesnor for Kirkens arbeide i denne del av verden. Newsweek skriver spydig (14. des.) at flere kardinaler og mange av de asiatiske biskoper drakk cocktails på Hilton Hotel i Manila sammen med kremen av byens selskapsliv, mens paven selv i en tale til en gruppe prestes annet sted i byen gikk inn for reformer. Det høres kanskje uærbødig ut å nevne denne detalj, men tro om den ikke sier noe om problemet: hierarkiene i Fjerne Østen har hittil gått meget langsomt frem i sitt arbeide med å gjennomføre ideene fra det annet Vatikankonsil og oppfattes nok av ganske mange som en del av the Establishment, hevder noen.

Pave Paul selv gjorde ikke forsøk på å isolere seg fra «de nedre skikt» i disse samfunn. Før han reiste videre fra Manila for eksempel besøkte han i slumstrøkene Tondo Carlos og Elena Navarro to-roms hjem i et falleferdig hus hvor de bor sammen med åtte barn. En ordenssøster beskriver møtet slik i en reportasje til et kirkeblad i Brooklyn:

«Da han kom inn i det halvmørke rommet hilste paven på Navarro-familien, derefter knelte han sammen med dem og ba foran et bilde av Kristus.



denne plikt kommer alt annet vi gjør for å oppmuntre de teologiske studier, katekesen, kjennskap og meditasjon over Guds ord, katolsk lære og katolske skoler, vår presse, bruken av de sosiale kommunikasjonsmidler og den økumeniske dialog. Vi kan ikke være tause. Vi må ikke miste troen og troens enhet. Vi må arbeide for å gjøre troen til den avgjørende drivkraft i de kristnes liv i våre samfunn.

A. R.

ADVARSELEN FRA BRASILS BISKOPER

Den brasilianske biskopskonferensens sentralkommission publicerade efter den extrasession som hölls den 15 och 16 oktober i Rio de Janeiro följande skrivelse (publicerad i L'Osservatore Romano den 19/20 oktober under rubriken: «De brasilianska biskoparna varnar för våld och maktmissbruk»).

Den brasilianska biskopskonferensens sentralkommission sammankallades till en extrasession i Rio de Janeiro den 15 och 16 oktober för att dryfta de nuvarande villkoren för och det fulla förverkligandet av kyrkans apostoliska arbete för landets sociala och kulturella utveckling.

Då kyrkan ständigt har plikt att leda Guds folk, har hon undersökt vad som på sista tiden har skett med dem som utför denna hennes uppgift.

Regeringens ingripande mot JOC och det brasilianska institutet för utveckling (IBRADES) med åtföljande arrestering av medlemmar ur de båda organisationerna har sället sig till många tidigare fall av fängslade präster och lekmän, något som står i klar motsättning till vad som punkt för punkt sägs i den brasilianska lagen, genom vars förtusende

kommunikationen mellan den arresterade och den dömande myndigheten, och gränserna för hur isolerad den arresterade får vara, är fastställda i 59:e artikeln 1:a paragraf i lagdekret 898 av den 29 september 1969.

Centralkommissionen intygar för regeringen vad som uppnåtts inom ramen för ekonomisk och social utveckling i Brasilien, men understrekar ändå att mänskligt framåtskridande — ett mål som också regeringen i sina officiella dokument säger sig syfta till — måste garanteras i sin helhet på varje område av dess politiska och administrativa organisation.

Detta mål kan inte uppnås om man, i det man vill få ett slut på den omstörtande terrorismen, för vilken folket är det huvudsakliga offret, genom säkerhetspolisens aktioner stör en fullt legal verksamhet och skapar ett klimat av växande osäkerhet. Man kan inte möta den omstörtande terrorismen med en förtryckets terrorism.

Vi upprepar vårt fasta fördömande av kommunismen. Att hindra kyrkans verksamhet, att svärta ned henne, att förvan-

(Forts. neste side)

NYHETER

(Forts. fra side 9.)

gav afkald på megen sikkerhed og gjorde sig svag for at vinde de svage, ja han gjorde sig selv til alting for alle mennesker for i alt fald at kunne frelse nogle.

Min stilling til underskrifterne er derfor følgende: For så vidt de udtrykker ægte loyalitet over for paven, glæder jeg mig og samstemmer med dem; for så vidt der ved sådanne underskrifter kunne findes en risiko for at gøre pavens navn til eksponent for et bestemt parti blandt katolikker, holder jeg mig tilbage. Jeg har ment at underskriftindsamlerne skulle have samme frihed som andre katolske grupper, når de fremførte deres argumenter og hvervede tilhængere, også når de skrev om deres bevægelse i katolske blade. Jeg be-
tragter dem som katolikker, der udtrykker bestemte ønsker over for paven, samtidig med at de erklærer deres troskab. Gid derfor at disse menneskers troskab må glæde Dem, hellige Fader, men at De må føle en ikke mindre glæde ved os andre, der nærer samme troskab, men som netop har været taknemmelige, når De i varetagelsen af Deres embede ikke blot har søgt at bevare flokken trygt inden for foldens gamle indhegninger, men også har været villig til at gå foran den som hyrde, der viser vej til ny næring. Således har De vist, at kirken bestandig må bryde op for at fortsætte sin vandring hen imod den Herre, som engang ved tidernes ende skal komme os i møde.

● Neste nummer av bladet blir datert den 30. januar.

PERSBRÅTEN

Feriehjemmet «Persbråten» skal utbygges med tilbygg til sovesalen, for opplegg av dusj-bad, 2 water, samt 6 porse-
lensvasker.

I år trenger vi god tilslutning fra alle, så vi kan få utført dette store arbeide, som vil bringe Persbråten i modernisert stand.

Verandaen skal også utbygges ca. 20 kvm. og brukes som spisesal for barna om sommeren.

Gaver mottas med takk, og også gjenstander for loppemarked, men vennligst ikke brukte klær.

Ta venner og kjente med til en hyggelig aften. 30 barn har om sommeren en hyggelig ferie på Persbråten, med god mat og kjærlig pleie av St. Josefsøstre.

Gaver kan leveres i Prestegården, St. Josefs Institutt, Akersveien 4, eller på fru Bruces kontor, Fr. Nansens plass 6, 2. etg., tlf. 42 33 32. Vi kan også hente.

Se en annonse fra Marikongregasjonen senere.

For Persbråten-komiteén
AGGI BRUCE
formann.

Aktuell billigbok:

abort
og MENNESKEVERD

EN DEBATT
med bidrag av bl.a.

Hallvard RIEBER-MOHN
Herman RAMSTAD
Lars Roar LANGSLET
Albert RAULIN
Jørgen KARLSEN
Berthold GRÜNFELD
Helge RØSTAD
Margrethe WEHN
Helge Erik SOLBERG
redigert av
Nils HEYERDAHL

«Fra perm til perm et saklig og tankevekkende bidrag til debatten.»

Biskop Per Lønning
i Aftenposten.

Kr. 14,—. St. Olav Forlag

ska hennes lære, att kontrollere hennes aktivitet og førtale hennes præster er ett sätt att underblåsa kommunismen.

I enlighet med evangeliet og dess tilpæmpning og enligt den gudomliga oppmaning de fått nøyer sig de brasilianska biskoparna inte med att övervältra ansvaret för avgörandet på andra.

Centralkommissionen anser kritik från kyrkans sida nödvändig för att bevara utvecklingens mänskliga värden og för att garantera att en sådan utveckling sätts in i det frälsningshistoriska sammenhaget, där deras offer tjänar som incitament, som i dag lider förføljelse för en sådan målsætning.

Av dessa värden är en verklig dialog og garanterad rätt till genmæle og försvar från alla dem som har angrøpits under utövandet av sin kyrkliga oppgift spesielt viktiga, respekten för den mänskliga individens fundamentala rättigheter og en riktig tillpæmpning av lagen, som skall skydda individer og institutioner från allt godtycke.

Centralkommissionen opprepar att kyrkan har ett oeftergivligt ansvar för den aktivitet som är oskiljaktigt förenad med den på det sätt som Andra Vatikankonciliet's dokument, encyklikan «Populorum progressio» og Medellinkonferensens direktiv talar om. Den opprepar skyldigheten att förverkliga detta vad det än må kosta.

De brasilianska biskoparna kommer även i fortsætningen att vinnlægga sig om att förhindra att någon förvrænger de institutioners syften, som arbeatar inom kyrkans apostoliska verksamhet, eller den praktiska tillpæmpning som de ansvariga bör ge dessa syften.

Vi ber att vårt dokument skall mottas med samma oppriktighet og med samma ønskan om samarbeite som har inspirerat det. Derfor litar vi på att myndigheterna, som liksom vi är måna om att bevara det brasilianska sammenhallet's humana og kristna värden, kommer att vidta kraftfulla og effektiva åtgärder för att skapa det klimaat av solidaritet, rättvisa og frihet, som är nödvændigt för att förverkliga fæderneslandets store målsætninger og för att ge folket en sann bild av det. (KIT)

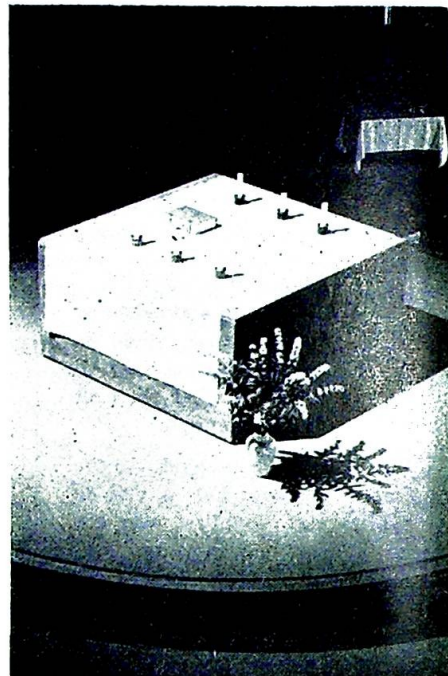
SLUTTSTREK FOR

Hittil har de reformer som er blitt gjennomført i samsvar med det II. Vatikankonsils Liturgikonstitusjon særlig befattet seg med feiringen av eukaristien. «Eukaristien rummer nemlig i seg alle Kirkens åndelige goder i hele deres fylde, det vil si Kristus selv, han som er vårt påskelam og vårt levende brød. Ved sitt kjød som lever og gjør levende ved Helligånden, skjenker han menneskene livet, og derved oppmuntres og føres de til sammen med ham å frembære seg selv, sitt arbeid og hele skapningen som offer.» På samme måte blir det klart at når Kirken samles til frembæringen av messeofferet efter det nye selebrasjonsmønster, fremstår Messen som midtpunktet for Kirkens liv. Slik blir målet for reformen av ritualene «å fremme en pastoral gjerding som har sitt høydepunkt og sin kilde i den hellige liturgi» og «å virkeliggjøre Kristi Påskemysterium».

Fornyselsen er blitt til efterhvert, i løpet av de siste seks år. Overgangen fra den tidligere messeliturgi til den nuværende er blitt fastlagt i detalj i den nye utgaven av Det romerske Missale, Messeordningen og den medfølgende Veiledning. Arbeidet kan sies å være fullført og det synes å være løfterikt. De nye skriftlesningsrekker for Messen og valgmulighetene Missalet nu gir, åpner porten for langt flere variasjoner ved Messens feiring.

Takket være det brede tekstutvalg og rubrikkenes tilpasningsmuligheter, skulle det la seg gjøre å stemme feiringen overens med forsamlingens åndelige forutsetninger, forberedelse og situasjon. Det er derfor ingen grunn til å gripe til selvrådige tilpasninger, som kun tjener til å svekke liturgi's virkning. De muligheter den nye liturgi byr på er tilstrekkelige til å gjøre feiringen levende, gripende og virkningsfull.

Den gradvise innføring av de nye liturgiske former har både tatt hensyn til



det generelle fornyelsesprogram og de meget forskjelligartede lokale forhold verden over. Det har ført til at disse nye forslag har fått en god mottagelse fra størstedelen av presteskabet og legfolket, selv om de her og der har møtt motstand og utålmodighet.

En del satte seg mot disse reformer og påberøp seg den gamle tradisjon. Andre igjen, under inntrykk av presserende pastorale behov, følte at de ikke kunne vente til den endelige reform ble kunngjort. Det førte til at enkelte på eget initiativ fant frem til forhastede og, tildels, ukloke løsninger og kom med forandringer, tillegg og liturgiske forenklinger som gikk imot liturgi's grunnprinsipper. Dette bare foruroliget de troende og tyngtet eller vanskeliggjorde videreføringen av en virkelig fornyelse.

På denne bakgrunn ba mange biskoper, prester og legfolk Den hellige stol om å gripe inn; de ønsket at Kirken skulle bruke sin myndighet til å bevare og fremme den berikende forening av hjerter og sinn som kjennetegner det kristne folks møte med Gud under gudstjenesten.

Dette var imidlertid ikke mulig så lenge «Consilium» arbeidet med den liturgiske fornyelse, men nu som sluttresultatet foreligger, lar det seg gjennomføre.

KRITISKE BEMERKNINGER

til

DEN HOLLANDSKE «NYE KATEKISME»

ved

Dr. teol. J. van der Burg

Pris kr. 5 (inkl. porto). Kan betales med frimerker.

Skriv til Katolsk sokneprestembete Arendal.

EKSPERIMENTERING

Fremforalt oppfordres biskopene til utøvelse av sin myndighet. Den hellige ånd har satt dem til å lede Guds Kirke; de er «hovedforvaltere av Guds mysterier, likesom de også leder, fremmer og vokter hele det liturgiske liv i den del av Kirken som er dem betrodd». Det er deres oppgave å organisere, styre, stimulere og endog av og til å tilrettesette; bestandig skal de selv være et levende eksempel på gjennomføringen av en ekte liturgisk fornyelse. De bør også legge tingene til rette for at Kirken i sin helhet kan skride frem i sinnenes forening og i kjærlighetens enhet både på bispedømmets og på det nasjonale og internasjonale plan. Denne biskopens innsats er både nødvendig og særlig presserende i dette tilfellet på grunn av liturgiens og troens nære forhold til hverandre, som gjør at det som gagnar den ene, også kommer den annen til gode.

Gjennom sine liturgiske kommisjoner, bør biskopene holdes nøyaktig underrettet om den religiøse og sosiale situasjon hos de troende, som er dem betrodd, og hvordan de bør imøtekomme deres åndelige behov på best mulig måte, ved å gjøre full anvendelse av de muligheter liturgien byr på. Således vil biskopene være istand til å merke seg hva som fremmer og hva som står i veien for en sann fornyelse, samt til klokt og forsiktig å foreslå og legge til rette det som må gjøres for å gjennomføre de nye liturgiske lover, under hensyntagen til de troendes virkelige behov.

En velunderrettet biskop er en verdifull støtte for sjelesørgerne som skal utøve sin tjeneste i et hierarkisk samfunn med ham. Det at en biskop er velunderrettet vil også gjøre det lettere for dem å utvise den lydighet de skylder, noe som er en betingelse for gudstjenestens dype betydning og for sjelens større helliggjøring.

Dette dokument vil støtte og oppmuntre biskopene til å iverksette fullt ut de liturgiske normer og spesielt de som står i Det romerske missales 'Generelle veiledning'. Følgende retningslinjer bør følges for å gjenskape den verdige og harmoniske feiring av nadverden, midtpunktet i Kirkens liv, som «et enhetens tegn, et kjærlighetens bånd»:

1. De nye reformer har gjort liturgien enklere i uttrykksmåte, gester og i hele handlingen, ut fra det prinsipp som ble

knesatt i Liturgikonstitusjonen: «Ritene skal oppvise en nobel enkelthet, være klare og kortfattede og unngå unødige gjentakelser; de skal ligge innenfor de troendes fatteevne, og i alminnelighet ikke trenge mange forklaringer.» Denne forenkling bør imidlertid ikke gå utover visse grenser, ellers vil liturgien berøves sine hellige tegn og sin appell til sansene. Disse tegn er nødvendige skal frelsesmysteriet helt få komme til uttrykk i kristensamfunnet og, takket være en katekisk innføring, bli riktig forstått gjennom de synlige symboler.

Den liturgiske reform er på ingen måte identisk med «avsakralisering» og er ikke ment å gi påskudd til den såkalte «sekularisering». Liturgien må ubetinget beholde sin verdige og sakrale karakter.

De liturgiske handlingers styrke ligger ikke i en hvileløs leting etter nye ritualer og stadig enklere former, men i en alltid dypere forståelse for og innsikt i Guds Ord og det mysteriet som feires. Når presten i sin feiring av liturgien holder seg til Kirkens riter, understrekes selve Mysteriet og det faktum at det er Gud som taler til oss, meget sterkere enn når han følger sine egne idéer og mulige innfall.

Presten skal huske at om han fremmer sin egen personlige liturgiske reform, skjer det på bekostning av de troende, samtidig som han innfører individualisme og egenheter i den feiring som er hele Kirkens eie.

Prestens tjeneste er Kirkens tjeneste. Men denne kan han kun utøve i enhet med Kirkens ledelse, oppfylt av ærlig vilje til å ære Gud og være til nytte for sine brødre. Liturgiens hierarkiske oppbygning, dens sakramentale verdi og respekten som skyldes Gudsfolket, krever at presten skal utøve sin liturgiske tjeneste som «en tro tjener og forvalter av Guds mysterier». Han skal avstå fra å tilføye seremonier som ikke står i de liturgiske bøker.

2. Av alle tekster som benyttes i den liturgiske forsamling står Den hellige skrift høyst; gjennom lesningene taler Gud til sitt folk, og Kristus, nærværende i kraft av sitt ord, forkynner evangeliets glade budskap. Det innebærer at:

a) Ordets liturgi må utføres med stor omhu. Andre lesninger, det være seg fra kirkelige eller verdslige forfattere i for-

tid og nutid, må aldri erstatte Guds Ord. Heller ikke skal skriftlesningene reduseres til bare én. Hensikten med prekenene er å forklare lesningene og aktualisere dem for vår tid. Dette er derfor typisk prestens oppgave, og kommentarer fra de troende eller dialog med dem må derfor ikke finne sted under prekenen.

b) Ordets liturgi forbereder og fører frem til eukaristiens feiring. De to deler danner tilsammen en eneste gudstjenestehandling, og det er ikke tillatt å feire dem hver for seg til forskjellige tider eller på forskjellige steder.

En annen liturgisk handling eller del av offisiet kan integreres i Ordets liturgi ifølge regler i de liturgiske bøker.

3. De liturgiske tekster som Kirken har forfattet skal benyttes med stor respekt. Ingen har lov til å endre, erstatte, føyte til eller trekke fra noe i disse.

a) Denne regel gjelder fremforalt for *Ordo Missae*. De liturgiske formulærer som den inneholder ifølge tekstene i de offisielle oversettelser, skal aldri forandres på, selv ikke for en sunnen messe. Visse deler av ritualen som syndsbejnelsen, kanontekstene, folkets akklamasjoner, sluttvelsignelsen, kan imidlertid velges blant de alternative tekster, slik det står angitt i ritualen på de respektive steder.

b) Inngangs- og kommunionssanger kan tas fra det romerske Graduale, det forenklete Graduale, det romerske Missale, eller fra utvalg godkjent av Bispekonferansen. Når sanger velges til bruk ved Messen, bør Konferansen ikke bare ta i betraktning kirkeårets liturgiske tider og andre aktuelle omstendigheter, men også muligheten hos de troende som skal synge dem.

c) En skal oppmuntre folkets deltagelse i sang med alle midler. Nye former kan anvendes, som passer til forskjellige folks mentalitet og til den moderne smak. Bispekonferansene bør godkjenne sangbøker til bruk for spesielle grupper, f. eks. for unge eller for barn; sangenes melodier, rytme og akkompagnement bør svare til selve gudstjenestens og stedets sakrale karakter.

Kirken utelukker ingen form for sakral musikk fra liturgien. Men ikke all slags musikk, sang eller instrumenter er like egnet til å vekke til bønn eller til å uttrykke Kristus-mysteriet. Den liturgiske musikk må fremme gudstjenestens verdige feiring og må derfor ha et sakralt preg, eie en god form, være tilpasset den liturgiske handling og enkeltdelens særpreg; den skal ikke hindre forsamlingens felles og aktive deltagelse, men rette sin-

(Forts. neste side.)

SLUTTSTREK . . .

(Forts. fra forrige side)

nets og hjertets oppmerksomhet mot mysteriet som feires.

Det står til bispekonferansene å trekke opp nærmere retningslinjer. Dersom generelle normer mangler, kan biskopene gjøre dette for sine bispedømmer. En bør holde øye med valget av musikk-instrumenter; disse skal være få i tallet, være tilpasset sted og forsamling, stemme til andakt og ikke virke for støyende.

d) Store variasjonsmuligheter eksisterer for valg av Messens bønner; særlig når det gjelder ukedagene «per annum», kan de tas fra hver av disse 34 messeformularer, eller fra messene for spesielle intensjoner, eller fra votivmessene.

Vedrørende oversettelsen av disse tekster kan dessuten bispekonferansene benytte de særnormer som er utgitt av *Consilium* i «Veiledningen for liturgiske oversettelser til folkemålet» av 25. januar 1969, nr. 34.

e) Ved siden av lesningene for søndager, fest- og ferieldager angis et bredt spektrum av lesninger som kan benyttes når andre sakramenter meddeles eller ved særlige omstendigheter. Feires Messen for spesielle grupper, kan tekster som er egnet for gruppen velges, såfremt de hentes fra et godkjent lektionarium.

f) Under Messens feiring kan presten rette et par ord til menigheten ved følgende anledninger: helt i begynnelsen, før lesningene, før prefasjonen og før avslutningen, men han skal avholde seg fra forklarende kommentarer under den eukaristiske bønn. Ordene bør være knappe og rammende og de skal forbedres på forhånd. Er det allikevel nødvendig med andre oppfordringer eller kunngjøringer, skal dette overlates til forsamlingens leder som dog skal unngå all overdrivelse og begrense seg til det helt nødvendige.

g) Det anbefales at man under Forbønnene (Oratorio Fidelium) ved siden av bønner for Kirken, for verden og de trengende, også tilføyer særintensjoner for menigheten (ytterligere intensjoner må ikke innpasses i Den romerske kanon ved Memento for de levende og døde).

VIL DE VELVILLIGST

se om De kan finne et innbetalingskort i dette nummer?

Med hilsen fra
St. Olav's eksp.

De ønskede intensjoner skal nedskrives på forhånd i samme stil som resten av forbønnene, og kan leses av forskjellige medlemmer av forsamlingen.

Når presten forbereder sine gudstjenester skal de holde regning med øyeblikkets situasjon og de troendes åndelige behov, mens de samtidig trofast overholder de retningslinjer som står i Missalet 'Generelle Veiledning'.

4. Den eukaristiske bønn er den del av Messen som mere enn noen annen tilkommer presten i kraft av hans embede. Derfor tillates det ikke at en del leses av én av lavere vigsel, av menigheten eller av en legmann. Dette ville stride mot liturgiens hierarkiske struktur, hvor hver enkelt deltar ved å gjøre kun, men fullt ut, det som kreves av ham. Derfor skal presten alene fremsi hele den eukaristiske bønn.

5. Brødet som benyttes til eukaristifeiringen er tillaget av hvete, og i svar med den latinske kirkes gamle skikk, skal det være usyret.

For virkelig å være et tegn skal det også se ut som brød, så det kan brytes og deles mellom brødre. Men det må alltid tillages efter tradisjonelt mønster i overensstemmelse med Missalets 'Generelle Veiledning'. Dette gjelder både enkelthostiene for de troendes kommunion og de eventuelt store alterbrød som brytes i mindre stykker for utdeling.

Kravet om at det virkelig skal være et tegn på næring oppfylles mer gjennom farve, smak og konsistens enn gjennom selve formen.

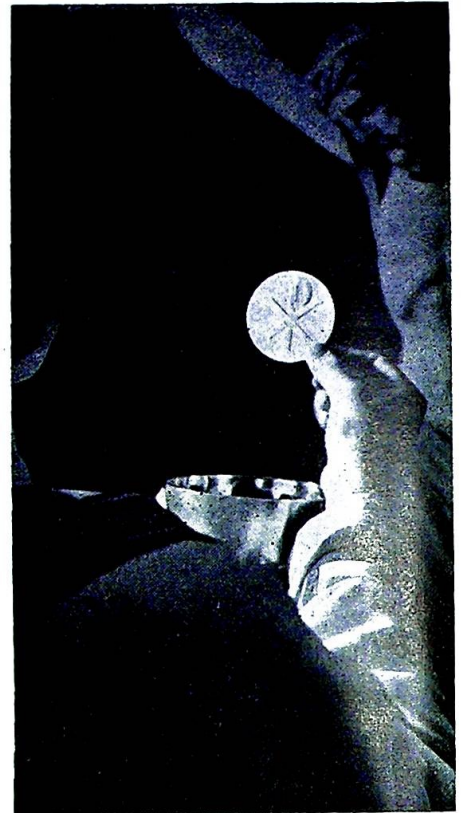
Ærbødigheten for Sakramentet krever at alterbrødet tilberedes med særlig omhu. Det skal lett kunne brytes og ikke virke ubehagelig for smaken. Brød som smaker for lite stekt, eller som fort blir tørt og uspiselig skal aldri benyttes.

En bør utvise stor ærbødighet når de konsekreerte hostier brytes og når kommunionen mottas, om det er under brødet eller vinens skikkelse; likedan når presten skal motta det som muligens er igjen efter kommunionen.

6. Gjennom de troendes mottagelse av kommunionen under begge skikkelser kommer den sakramentale uttrykksform bedre til sin rett. De tilfeller der dette er tillatt blir oppregnet i Det romerske missalets 'Generelle Veiledning' (nr. 242) og i Liturgikongregasjonens «Retningslinjer vedrørende utvidet adgang til å utdele den hellige kommunion under begge skikkelser», *Sacramentale Communione* av 29. juni 1970.

Herav følger at:

a) De lokale biskoper ikke bør utstede generelle tillatelser, men klart bør angi,



innenfor de grenser Bispekonferansen har trukket opp, de anledninger der tillatelsen kan gis. De bør unngå anledninger hvor et større antall kommer til kommunion. Gruppene bør være begrenset i antall, homogene og opptre sømmelig.

b) Før man gir adgang til kommunion under begge skikkelser skal de troende inngående belæres, så de virkelig forstår meningen med den.

c) Skjer det at de troende drikker direkte av kalken, skal det være en prest, en diakon eller en viet akolytt som rekker dem kalken. Er dette ikke mulig, skal presten holde seg til bestemmelsene i Det romerske missalets 'Generelle Veiledning' nr. 245.

Det bør ikke tillates at kalken går fra hånd til hånd de kommuniserende imellom, eller at hver enkelt tar kalken direkte fra alteret. I slike tilfeller bør kommunionen utdeles ved neddypping i kalken.

HYBEL

Gift forretningsmann 45 år, søker møblert/umøblert liten hybel med noe adgang kjøkken. Bortreist nesten hver weekend og en del ellers.
Helst Oslo vest.

Kluck,
Jonsokv. 4,
1750 Halden.
Tlf. 031-92 615.

d) Utdelingen av kommunionen tilkommer i første rekke presten, først etter ham kommer diakonen og i særlige tilfeller akolyttene. Den hellige stol kan tillate at en annen aktverdig person utpekes til å ivareta denne funksjon. Men de som ikke er blitt utnevnt skal hverken utdele kommunionen eller bære Sakramentet i de hellige kar.

Utdelingen av komunionen skal foregå etter retningslinjene i Det romerske missales 'Generelle Veiledning' (nr. 244—252) og i ovennevnte Veiledning av 29. juni 1970. Blir tillatelsen gitt til å dele ut kommunion på annen måte, må de betingelser som Den hellige stol har satt overholdes.

e) Der hvor det hersker prestemangel kan biskopen med Roms tillatelse utpeke andre personer, f. eks. særlig på misjonsmarken kateketer til å feire Ordets liturgi og utdele den hellige kommunion, men de skal aldri fremsi den eukaristiske bønn. Finner de det formålstjenlig å lese Innstiftelsesberetningen, bør det gjøres som en lesning i Ordets liturgi. Slik liturgiske sammenkomster vil da bestå av en Ordets gudstjeneste, resitasjon av Herrens bønn og utdelingen av den hellige kommunion etter den foreskrevne ritus.

f) Hvilken form man enn velger, så skal kommunionsutdelingen alltid være verdig, preget av ærbødighet og høytid; enhver fare for manglende respekt bør unngås, selv om hensyn skal tas til den enkelte liturgiske forsamlings karakter, deres alder, deres forutsetninger og forberedelsesgrad.

7. Kirkens tradisjonelle liturgiske normer forbyr kvinner (piker, gifte kvinner, ordenssøstre) å tjene presten ved alteret, om det er i kirken eller ved hjemmegudstjenester, selv i kapeller tilknyttet hjem for kvinner eller klostre, skoler eller institutter.

Men normene tillater dem:

a) å fremføre skriftlesningene med unntagelse av evangeliet. Moderne tekniske hjelpemidler bør tas i bruk, slik at den som leser uten vanskelighet kan høres av alle. Bispekonferansene kan bestemme hvor i forsamlingen kvinnene skal stå når de leser Guds ord;

b) å fremsi forbønnene;

c) å spille orgelet eller andre instrumenter til kirkebruk, og lede menighetens sang;

d) å lese kunngjøringene og gi forklarende kommentarer så de troende bedre kan følge med i gudstjenesten;

e) — der kvinner pleier å gjøre det: å utføre visse tjenester til hjelp for de troende, som å motta dem ved kirkedøren, vise dem til plassene, hjelpe dem til rette i prosesjoner, samle inn kollekten.

8. De hellige kar, messeklærne og alt som benyttes til gudstjenesten skal behandles med respekt og omsorg. Når det gjelder deres materiale og form, innvilges en større frihet; men hensikten er at de forskjellige nasjonale tradisjoner og enkeltkunstnere kan få et bredest mulig virkefelt i liturgiens tjeneste. En skal imidlertid være oppmerksom på følgende:

a) De ting som er bestemt til gudstjenestebruk må alltid være «av høy kvalitet, solide og passende til liturgisk bruk». Hverdagsgjenstander eller husholdningsartikler skal ikke anvendes i liturgien.

b) Kalk og patena skal konsekres av en biskop før de blir tatt i bruk; han bedømmer om de er egnet til liturgisk bruk eller ikke.

c) «Albaen er det klesplagg som er felles for alle Kirkens tjenere uten hensyn til rang.» Ved konselebrasjon kun å bære stola over ordenscutten eller over den almindelige prestedrakt er misbruk og må avvises. Det er aldri tillatt å feire Messen eller andre hellige handlinger, som håndspåleggelse ved ordinasjon eller meddelelse av andre sakramenter eller særlige velsignelser, med bare stolaen over gateantrekk.

d) Bispekonferansene kan bestemme hvorvidt materialer eller stoffer som avviker fra de tradisjonelle, kan anvendes til messeklær eller annet til bruk ved gudstjenesten. De må underrette Den hellige Stol om sine vedtak.

Bispekonferansene kan også foreslå for Rom tilpasninger i utformingen av alterklærne i overensstemmelse med de rådende vaner og behov innenfor deres distrikt.

9. Uten virkelig nødvendighet er det ikke adgang til å feire Messen utenfor kirkehuset. Det tilkommer stedets biskop å avgjøre om denne nødvendighet foreligger. I et slikt tilfelle skal en velge med omhu stedet og et bord som passer for Messefeiringen. Såvidt mulig skal ikke vanlige spiserom og bord som brukes til almindelige måltider anvendes til feiringen.

10. Biskopene skal spesielt henvende sin oppmerksomhet på kirkenes endelige utforming og særlig på alter og korparti, så de egner seg til feiringen av den fornyede liturgi. Her følges retningslinjene i Det romerske missales 'Generelle Veiledning' og dokumentet *Eucharisticum Mysterium*.

Provisoriske ordninger fra de siste år skal gis endelig form. Noen av disse overgangsløsninger som ennå er i bruk, er hverken liturgisk eller kunstnerisk tilfredsstillende og vanskeligjør en verdig Messefeiring; «Consilium» har tatt avstand fra slike løsninger.

Med støtte i råd opprettet for liturgi og kirkekunst på bispedømmeplan og, om nødvendig, etter konsultasjon av an-

(Forts. neste side.)



FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Drammen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hammerfest
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp.,		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Tromsø
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Trondheim
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

R.I.P.

Min kjære gode mann, vår kjære bror, svoger og snille onkel

OLAF ENDRESEN

døde fredfullt idag 74½ år gml. styrket med kirkens nådemidler.

Bergen, 7. desember 1970.

Elisa Endresen
f. Mikkelsen

Olga og Ingeborg (søsken)

Familien

(Forts. fra forrige side)

dre eksperter og sivile myndigheter, bør en detaljert undersøkelse foretas av nye bygningsprosjekter, og en oversikt over provisoriske løsninger i eksisterende kirker etableres. Alle kirker bør få en endelig utforming som respekterer eventuelle kunstneriske minnesmerker, og tilpasser dem såvidt mulig nutidens behov.

11. For å gjøre den nye liturgi tilgjengelig gjenstår ennå en hel del arbeide når det gjelder å frembringe trofaste oversettelser og å utgi de liturgiske bøker på folkesproget.

Finner bispekonferansene det formålstjenlig og nødvendig med visse forandringer eller tilføyelser av andre formuleringer, bør slike først forelegges Den hellige stol. Ved trykning bør disse skilles ut fra den offisielle latinske tekst ved et typografisk tegn.

Dette oversettelsesarbeid vil frembringe bedre resultater om det gjøres langsomt




og ved hjelp av flere eksperter, ikke bare i teologi og i liturgi, men også av forfattere og diktere. Slik kan de liturgiske tekster på folkesproget bli litterære kvalitetsarbeider av varig verdi, hvis stil og uttrykksriktighet gjenspeiler innholdets dype mening.

Ved utgivelsen av liturgiske bøker på folkesproget, bør en holde fast ved tradisjonen som tilsier at forfattere og oversettere forblir anonyme. Disse bøkene er bestemt til bruk for den kristne menighet og biskopene har forordnet dem tilrettelagt og utgitt. Utgivelsene er uavhengige av privatindividets samtykke, — noe som forøvrig ville stride mot Kirkens frihet og liturgiens verdighet.

12. Når det ansees ønskelig og nødvendig med liturgiske forsøk, innvilges tillatelse utelukkende av denne Kongregasjon. Eksperimentene skal følge klart definerte normer og foregå under den rette lokale myndighets ansvar.

Med hensyn til Messen, opphører her ved de tillatelser som ble gitt med henblikk på reformen av ritualet. Med utgivelsen av Det nye romerske missalet, følger den messefeiringens form og de retningslinjer som er gitt i 'Den generelle Veiledning' og i *Ordo Missae*.

Bispekonferansene bør først ta stilling til de tilpasninger som allerede skisseres i de liturgiske bøker og underkaste sin avgjørelse Den hellige stols bekræftelse.

HALDEN		
OTTO E. ANONSEN BLIKKENSLAGERMESTER Ventilasjon og Bygningsarbeid Tif. 3439	Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid, innramming og bilglass Tif. 2976	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tif. 1844
BERGEN		
MØHLENPRIS BAKERI S. Aakre Tif. 11 616	1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN	
 Eches Fårhandel NYGÅRDSGT. 19	HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tif. 99 016 Bergen
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		
 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN	KJØP HOS VÅRE ANNONSØRER DE ER GODE FIRMAERI	 Størst utvalg i moderne kjøkkenmaskiner DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

Viser det seg nødvendig med større tilpasninger, skal biskopene i overensstemmelse med konstitusjonen *Sacrosanctum Concilium* nr. 40, utarbeide en detaljert undersøkelse av sine troendes kultur- bakgrunn, tradisjoner og særlige pastorale behov. Konstaterer de behovet for praktiske eksperimenter, skal de foregå innenfor veldefinerte grenser. Eventuelle eksperimenter bør gjennomføres av vel forberedte grupper under ledelse av fornuftige mennesker med dette spesielle mandat. De bør ikke finne sted i store forsamlinger eller videre bekjentgjøres. Heller ikke skal de være mange eller vare i perioder lenger enn et år, hvorefter en rapport sendes Den hellige stol. De liturgiske forandringer som det søkes om skal ikke iverksettes før svar foreligger fra Rom. Foretas forandringer i ritualenes oppbygning eller i enkeltleddenes rekkefølge, slik den er angitt i de liturgiske bøker, eller skal helt nye forhandlinger eller tekster innføres, bør et fullstendig omriss og program for endringene foreleses Den hellige stol før eksperimentene tar til.

En slik fremgangsmåte forutsettes både av konstitusjonens *Sacrosanctum Concilium* og av selve sakens egen viktighet.

13. Endelig bør en huske at den liturgiske fornyelse Konsilet vedtok er hele Kirkens sak. Ved pastorale sammenkomster bør denne fornyelse studeres både under en teoretisk og praktisk synsvinkel, som redskap for en kristen katekese av folket, slik at den liturgiske feiring kan bli en levende og meningsfylt opplevelse for menigheten.

Den nuværende reform har tilstrebet å skape en liturgisk bønn som bygger på en gammel men levende åndstradisjon. Når den bønnen stiger opp til Gud, må den komme fra hele hans folk, slik det står oppbygd gjennom de ulike vigslor og funksjoner. Denne samlede Kirkens enhet garanterer liturgiens ekthet og effektivitet.

Kirkens hyrder bør betrakte seg først og fremst som tjenere for fellesskapets liturgi; de skal være et eksempel for folket gjennom sin helhjertede loyalitet mot Kirkens normer og direktiver og gjen-

nom sin trosholdning. Ved stadig å utdype sin forståelse av de liturgiske mysterier og ved å formidle denne forståelse videre til de troende, kan de bidra til den Kirkens vekst og fremskritt man håper liturgiens fornyelse vil føre til — en liturgi som står åpen for vår tids behov og allikevel fjernt fra alle former for verdslighet og vilkårlighet.

Liturgikongregasjonen har utarbeidet denne veiledning i oppdrag fra Pave Paul VI, som har godkjent og bekreftet den ved sin myndighet den 3. september i år og befalt at den skal kunngjøres og følges av alle.

ARENDALE

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER



Jens J. Andersen

TØYENGT. 2, Oslo

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvet 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Byggevarer - Beslag - Ovner

Verktøy - Fliser - Linolium

Tapeter - Farvehandlervarer

Kjølkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT



ØVRE SLOTISGATE 8, OSLO

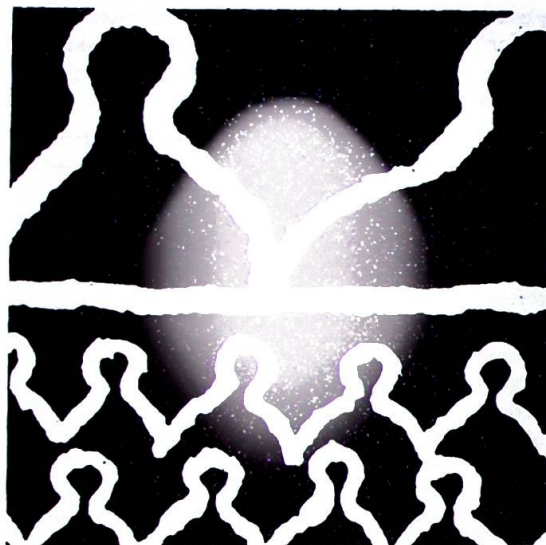


BOK – IKKE FILM

Der kunne være en håndfull jule- og nyttårs-premierer å omtale, men denne uken viker dette tilbudet for et annet: En festlig og drivende dyktig laget bok for alle filmvenner, som nå foreligger. Det er femte og siste bind i dagbladet POLITIKEN's håndbokserie «Filmens Hvem Hva Hvad Hvor», ved den både friske og sprenglærde danske film-magisteren *Bjørn Rasmussen*. Vi har tidligere i «St. Olav» omtalt 4. bind, som var et biografisk leksikon over stjerner og filmfolk. I siste bind får vi noe mer personlig — det heter «Verdens beste film» og både beskriver og vurderer hele 150 «topper» i filmens historie, fra begynnelsen til i dag. Og *Bjørn Rasmussen* er en storartet guide. I de tidligere fire bindene kunne og måtte en beundre hans viten og arbeidsprestasjon: Et mylder av real-opplysninger om film var samlet på ett sted — bare her og der, i karakteristikken av skuespillere eller regissører, brøt hans personlige temperament igjennem.

Dette siste bindet er helt annerledes. Allerede i utvalget ligger jo en markert stillingtagen. Den virker vel begrunnet, også når det i noen få tilfeller forbauser ved første øyekast. (Hvor er forresten *Orson Welles'* «Den tredje mann»?) Hver enkelt av de 150 artiklene er bygget opp etter skjemaet: Realopplysninger, analyse av handlingsforløpet, vurdering av genre, foto, regi, skuespillere, osv., litteraturliste for dem som vil lese mer om disse filmens klassikere.

Det er blitt noe langt mer enn en nyttig oppslagsbok, «Verdens beste film» leses med spenning og utbytte fra perm til perm. Det blir et møte med så mange gamle og nye filmopplevelser, glemte eller halvglemte handlinger og prestasjoner, store og mindre navn. *Bjørn Rasmussen* trer her frem uten leksikografens saklige maske og er seg selv — det kommer han godt fra. Han har smak, hjerte, humor og skjønn — alt sammen gode



egenskaper hos en filmkritiker. Forskjellen mellom skitt og kanel, juks og ekthet, kan han med dansk presisjon gi de pussigste uttrykk, som når han kaller visse skuespillere for «frikadeller»! Jo takk — vi aner i hvilken gate det ligger.

I denne fjortendaglige (denne gang: månedlige!) filmkronikk er det grunnlag for å gi filmvenner et vink om denne enestående boken, fremfor å varsle om i og for seg viktige nyheter på markedet (antydningvis: *Tom Courtenays* gripende Stalin-fange i *Ivan Denisovitsj'* liv», *Haskell Wexler's* bitende oppgjør med media-kulturens hensynsløshet i «Det kalde kamera», det lett surrealistiske norske filmforsøket «Love is War» og den fin-innstilte menneskeskildringen i den franske filmen «De små ting i livet». De halvgamle — som undertegnede — som gjerne vil begripe i hvert fall noe av ungdommens og hippienes «mot-kultur», vil visst kunne glede seg over «Alice's restaurant», en

munter-vennlig ballade om hvor vanskelig det idag er å være ung i USA — jeg lo uhemmet under parodien på den militære sesjon!)

Men altså — *Rasmussen*. Han er et fenomen. I dansk TV, hvor han kommenterer film, og i disse fem bindene, fremtrer han som forbildet på en ansvarlig film-kritiker, i en tid da lerretets tilbud rommer så mangt, fra det nedbrytende til det sublime. Han vet, han føler, han tenker og han vil — noe godt og sunt for de tusener som hver dag setter seg ned foran et lerret og lar seg påvirke, langt inn i hjertelivet. Les «Verdens beste film» (den koster norske kroner 24,80, en god investering!) og bli glad i en kunst- art som, mer enn mange vil innrømme, former maktfullt vår fantasi og vår mentalitet.

Filmens Hvem Hva Hvad Hvor, bind 5. «Verdens beste film.» *Politikens Forlag*, København 1970. 383 s. Rikt illustrert.

hrm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.